CONTENTS

RULES AND REGULATIONS ON INTERNATIONAL INVESTMENT ATTRACTIONS IN FREE ZONES: CHALLENGES AND POSSIBLE SOLUTIONS 1

Sajjad SHAKOORIRAD, Azadeh MEHRPOUYAN 1

AİHS IŞIĞINDA İFADE HÜRRİYETİ VE TÜRK İÇ HUKUKUNA ETKİSİ 2

Hani Shakir MAHMOOD 2

RESOLUTIONS OF THE HIGH TECHNICS BOARD ON THE DISPUTES ARISING IN THE CONSTRUCTION PROCUREMENTS AND APPROACHES TO THE SOLUTION OFFERS 5

Hasan BAKIRCI, Ayten CANBAL 5

RELATIONSHIP BETWEEN MEDICAL LAW AND SOCIAL MEDICINE: ETHICAL AND LEGAL STANDARDS 10

Seyed Siamak AMİRİ 10

E-DEFTER VE E-FATURA UYGULAMASINA GEÇIŞIN AVANTAJLI VE ZAYIF YÖNLERİ 11

Hasan ORAL 11

ULUSLARARASI HAVA TAŞIMACILIĞINDA DÜZENLEYİCİ KURUMLAR 14

Hülya GÖKTEPE 14

BIG REVISION IN BILATERAL TAX AGREEMENTS: BEPS MULTILATERAL TAX CONVENTION 15

Hüseyin IŞIK 15

THE PROCESSING OF HEALTH DATA OF EMPLOYEES IN TERMS OF THE PERSONAL DATA PROTECTION LAW 19

Efe YAMAKOĞLU 19

THE LEGAL STATUS OF THE FOUNDATION UNIVERSITIES AND THE PROBLEM OF WHETHER THEY CAN BE SOLD: EXAMPLE OF BILGI UNIVERSITY 23

Murat Buğra TAHTALI 23

A BRIEF CRITICISM OF ARTICLE 26 § 1 (B) OF THE INDUSTRIAL PROPERTY LAW THAT LINKS THE CANCELLATION OF THE COMMON NAME TO THE OWNER'S BEHAVIOR 25

Damla KÜÇÜK 25

"THE CONSTITUTION OF THE EUROPEAN UNION" AS A SOCIAL ENGINEERING TOOL: INTRODUCTION OF A LEGITIMACY BASED CONCEPTUAL FRAMEWORK 31

Ali Ersoy KONTACI 31

THINKING ON THE CONCEPTS OF LAW - JUSTICE BY USING THE EXAMPLE OF "*REİS BEY*" 33

Kudret SAVAŞ 33

LITERARY TEXT BETWEEN CONSCIENCE AND LAW: EXAMPLE OF "YALNIZ EFE" 35

Kudret SAVAŞ 35

FIXED TERM EMPLOYMENT AGREEMENTS WITH THE TEACHERS IN PRIVATE SCHOOLS 37

Canan ÜNAL 37

CHANGING PARADIGMS & FUNCTIONS OF INTERNATIONAL INVESTMENT LAW 42

Özge VARIŞ 42

EVALUATION OF MARRIAGE-LIKE LIFE MODELS FROM FEMINIST LAW PERSPECTIVE 45

Necla ÖZTÜRK, Derya COŞKUN 45

THE EFFECT OF HEALTH REPORTS ON THE TERMINATION OF EMPLOYMENT AGREEMENTS 47

Eda KARAÇÖP 47

TEST COPY

ABD'NİN "SIFIR TOLERANS" POLİTİKASI: BİR "SUÇ" OLARAK İLTİCA VE GÖÇ 51

Segâh TEKİN 51

TAX PURSUE AND TAXATION OF YOUTUBERS 52

Orçun AVCI 52

SOME THOUGHTS ON THE FUTURE OF INTERNATIONAL DISPUTE RESOLUTION MECHANISMS..... 57

Süleyman DOST 57

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ KANUNU: GETİRDİĞİ YENİLİKLER, UYGULAMADA YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 60

Ayşe Nur KARAYEL, Süleyman DOST 60

TEST COPY

RULES AND REGULATIONS ON INTERNATIONAL INVESTMENT ATTRACTIONS IN FREE ZONES: CHALLENGES AND POSSIBLE SOLUTIONS

Sajjad SHAKOORIRAD[1], Azadeh MEHRPOUYAN[2]

Abstract

This paper examines current rules and regulations for international investment in free zones of middle east and assesses progress of implementation of investment recommendations take the required steps to enact laws and regulations, set or reforms, and enhance selling and promotion activities. Key areas requiring policy and regulation reform are conferred, creative strategic programs are highlighted. The study reviews the experiences from present rules of foreign investment policy programs concerning the challenges facing developing and transition economies, the reform of countries' investment policy frameworks, and the methods suggested for attracting and enjoying foreign direct investment. Preset research identifies the problems and challenges to be addressed within these existing rules and regulations for the program and possible solutions are given. Present study reports caution is needed in signing up to international investment agreements as well as the coherence of the international commitments with the domestic legislation associated apply ought to be monitored thus on defend the country's policy area and avoid an upsurge in investor-government disputes. The results show that to strengthen the legal framework in land to facilitate access to and transfer of land titles is required.

Keywords: Rules, Reforms, International Investment, Policy, Free Zones, Challenge, Solutions

DÜZELTME: PLEASE ADD REFERENCES

TEST COPY

[1] Iran Bar Association, Tehran, Iran; London Business and Engineering School, London, U.K, Sajjad.shakoorirad@gmail.com
[2] DBA Department, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran, dr.mehrpooyan@gmail.com

AİHS IŞIĞINDA İFADE HÜRRİYETİ VE TÜRK İÇ HUKUKUNA ETKİSİ

Hani Shakir MAHMOOD[3]

Özet

İfade özgürlüğü kendini demokratik ve hukuk devleti olarak gören devletlerin hukukunda olmazsa olmaz denilecek şartlardan birisidir. Devletler kendi iç hukukunda gerekli düzenlemeleri yapmanın yanı sıra imza etmiş oldukları uluslararası sözleşmelerce de etkin bir şekilde korunan bu hakkı korumak zorundadırlar. Türk hukukunda düşünce ve kanaat hürriyeti olarak ele alınan bu konu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi[4], 9. maddede düşünce vicdan ve din özgürlüğü ve 10. Maddede de "İfade Özgürlüğü" olarak ele alınmaktadır.

10.madde hükmü ile getirilen düzenlemenin uygulamada geliştirilmesi mahkeme kararları ile ortaya çıkmaktadır. İfade özgürlüğü, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin uygulamada en çok önüne çıkan konulardan birisidir. Bu kararlarda çok önemli ilkeler geliştirilmektedir.

İfade özgürlüğü kavramı hukukçular tarafından tanımı tam belirlenmemiş kavramlardan birisidir. İfade özgürlüğü farklı yazarlar tarafından değişik şekillerde tanımlanmaktadır. Bazı yazarlar ifade özgürlüğünü sadece dışsal yönüyle 'insanın kendi düşüncelerini başkalarına aktarabilme, onlarla paylaşabilme, yayabilmesi yada 'bir düşünce, inanç, kanaat, tutum veya duygunun barışçı yoldan açığa vurulması veya dış dünyada ifade edilmesinin serbest olması[5]şeklinde açıklamaktadırlar. Bazı yazarlar ise, bu özgürlüğü her türlü bilgi ve fikre ulaşma, ulaşılan fikirler arasında tercih yapma, bunları dışa vurma ya da vurmama serbestisini de kapsayan geniş bir süreç olarak tanımlamaktadırlar[6]. Yani bu geniş anlamıyla ifade özgürlüğü enformasyon ve haberleşme, düşünce ve kanaat ve düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetlerini de içermektedir.

İfade özgürlüğünün dar anlamda yorumlamalarına baktığımızda ise sözleşmelerin aksine serbestçe kitap, makale, deneme, roman ve hikaye yazmak ve yayınlamak gibi görülmektedir. Daha geniş bir ifade ile ifade özgürlüğünün kullanılmasında bilginin içeriği ya da niteliği önemli değildir. Açıklanan her türlü fikir ve bilgi, nerede ve nasıl açıklanmış olursa olsun, doğru ya da yanlış olsun bu hürriyetin koruma alanına girmektedir.

TEST COPY

[3] Doktora öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Kamu Hukuk Bölümü, hanyfahad4@gmail.com

[4] Çalışmanın bölümlerinde bu ifade kısaltılmış bir şekilde Sözleşme olarak nitelenecektir.

[5] Kuzu. Burhan. "Düşünceyi Açıklama Hürriyeti Ve Ülkenin Bölünmez Bütünlüğü (TMK md.8V' . 21. Asra Girerken Çağdaşlaşma, Demokrasi Ve İnsan Hakları. Aydınlar Ocağı Yayını. Açık Oturumlar Dizisi: 16. İstanbul 1996. s. 34.

[6] Sunay. Reyhan. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin korunması". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. Milenyum Armağanı. C:8. S: 1-2. Konya. 2000. s.528.

Düşünce ve ifade özgürlüğü tüm hürriyetlerin temelini oluşturan bir hukuk normu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü bütün özgürlükler önce insan beyninde düşünce olarak üretilmiş ve daha sonra açığa vurularak savunulacak bir hukuk düzeni haline getirilmeye çalışılmıştır. Bu nedenle ifade özgürlüğü önemlidir.

İfade özgürlüğü, birçok hak ve özgürlüğün üzerine kurulu olduğu bir "kaynak hürriyet" durumundadır. Örnekleyecek olursak; düşünce açıklaması yazı yoluyla (kitap, gazete... vs.) yapılıyorsa "basın hürriyeti", radyo-televizyon ve sanat etkinlikleri yoluyla yapılıyorsa "görsel-işitsel iletişim hürriyeti"nden bahsedilir. Kişinin diğer insanlarla bir araya gelerek düşüncelerini açıklamasında "toplantı hürriyeti" ya da "dernek kurma hürriyeti"nden, kişinin dini konulardaki düşüncelerini açıklamasında "din ve vicdan hürriyeti"nden söz edilir. Düşünce açıklamaları kişiler arasındaki özel ve gizli mektup, duyuru, bildiri, broşür, bülten gibi haberleşme yöntemleriyle yapılıyorsa "özel haberleşme hürriyeti" söz konusudur[7].

Düşüncelerin serbestçe açıklanabilmesi demokrasinin temelidir. Seçilenlerin yanında seçmenlerin de düşüncelerini açıklayabilmesi gereklidir. Günümüzün modern, çoğulcu ve katılımcı demokrasilerinde halk da kendi geleceğini ilgilendiren bütün konularda düşüncelerini açıklayarak karar alma sürecine katılmaktadır[8]. Düşüncelerin serbestçe açıklanmasıyla kamusal meseleler tartışılarak hem yönetenler isteklerini yöneticilere iletebilirler, hem de yöneticiler vatandaşlarını zarara uğratmayacak politikalar belirleyebilirler[9]. Demokrasinin özünde muhalefet edebilme vardır. Dolayısıyla ifade özgürlüğünün olmadığı yerde eleştiri ve muhalefet olamayacağı için, demokrasinin de olmayacağı kesindir. Eleştiri ve bilgi verme sınırını aşarak yoğun olarak eyleme götürecek şekilde fikir aşılama anlamında propaganda da ifade özgürlüğü içinde yer alır. Fakat şiddete yol açması durumunda koruma alanı dışında kalır.

Fakat düşünce tarihine baktığımızda, ifade özgürlüğünün çok da masum bir kavram olmadığını görüyoruz. İnsanlık tarihinde devlet yapılarının bu yolla önce eleştirilerek yıpratıldığını, sonra da çökertilerek yeni bir devlet yapısının ortaya çıktığını görmek mümkündür[10]. Dolayısıyla her ne kadar ifade özgürlüğünün sınırsız olması gerektiğini savunanlar var ise de devletin devamı için demokratik rejim anlayışı çerçevesinde bu hürriyet sınırlandırılmalıdır. Devlet zorunlu hallerde ve istisnai bir tedbir olarak bu yetkisini kullanmalıdır[11].

Farklı devletlerde demokrasinin mevcut veya yerleşmiş olup olmamasına göre geniş ya da dar kapsamlı ifade özgürlüğü sınırlamaları getirilmiştir. Gelişmiş demokrasilerde dahi bu özgürlüğe belirli sınırlar öngörülmüştür. Genellikle başkalarının özgürlüğüne müdahale edilmesi, devlet sırlarının açıklanması yargılama görevinin engellenmesi, insanları suç teşkil eden eylemler işlemeye tahrik ve teşvik eden düşüncelerle, kamu düzeni ve ulusal güvenliği tehdit eden görüşlerin açıklanması durumlarında ifade özgürlüğünün kısıtlanması kabul edilmektedir[12]. ABD Federal Yüksek Mahkemesi bu konuda 1919'dan beri "açık ve mevcut tehlike" ölçütünü

TEST COPY

[7] Kuzu, a.g.e. s.34
[8] Ünal, Şeref, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi: İnsan Haklarının Uluslararası İlkeleri, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yay. No:89, Ankara2001, s.242.
[9] Eryilmaz, Bedri, a.g.e. s.250.
[10] Çeçen, Anıl, Düşünceyi İfade Özgürlüğü, Ankara Barosu Yayını, Ankara, 14.07.1999, s. 12.
[11] Sunay, Reyhan Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Muhtevası ve Sınırları, Ldt Yayınları, Ankara 2001, s.74.
[12] Korkmaz, s. 131-132.

kullanmaktadır. Bu yoruma göre sınırlama, ancak öne sürülen düşünce ile onun meydana getireceği şiddet eylemi arasında doğrudan ve gerçek bir bağlantının tespit edildiği durumlarda mümkündür. Buna karar verecek olanlar ise bağımsız yargı organlarıdır[13].

10.madde konumuzu oluşturan ifade özgürlüğünü "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ulusal sınırlara bakılmaksızın, bir görüşe sahip olma, haber ve düşünceleri elde etme ve bunları yayma özgürlüğünü de içerir. Bu madde Devletin radyo yayıncılığını televizyon ve sinema işletmeciliğini izne bağlamasına engel değildir.

Bu özgürlükleri kullanırken ödev ve sorumluluk içinde hareket edilmesi gerektiğinden, ulusal güvenlik, ülke bütünlüğü veya kamu güvenliği, suçun veya düzensizliğin önlenmesi genel sağlık ve genel ahlakın korunması, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin açığa vurulmasının önlenmesi, yargılama organının otorite ve tarafsızlığının korunması amacıyla demokratik bir toplumda gerekli bulunan ve hukukun öngördüğü formalitelere, şartlara, yasaklara ve yaptırımlara tabi tutulabilir" şeklinde ifade etmektedir. Anlaşılacağı üzere Sözleşme hükmü, açıklanan düşüncenin sadece içeriğini değil, ifadenin şekil ve araçlarını da güvence altına almaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Denetim Organları, eski ve yeni yapılanan şekliyle 50 yıla yaklaşan bir süreden beri bu soyut ibarenin uygulama alanını açıklığa kavuşturmuş ve genişletmiştir. Bu nedenle eskiden yapıldığı gibi sadece Sözleşme hükmü üzerinde teorik tartışmalar yapmaya gerek kalmamıştır. Bugüne kadar ele alınan davalarda benimsenen prensiplerin oluşturduğu içtihat hukukunun ortaya konulması gerekmektedir.

AİHS'de güvence altına alınmış olan ifade özgürlüğü, aşağıda görüleceği üzere kişi, toplum ve siyasi yapı açısından son derece önemlidir. Bu çalışmanın konusu Avrupa İnsan Hakları sözleşmesi ışığında Türk Hukukundaki etkileri ile birlikte ifade özgürlüğü ele alınacaktır.

DÜZELTME: İNGİLİZCE ABSTRACT, KAYNAKÇA

TEST COPY

[13]Kuzu, s.40.

RESOLUTIONS OF THE HIGH TECHNICS BOARD ON THE DISPUTES ARISING IN THE CONSTRUCTION PROCUREMENTS AND APPROACHES TO THE SOLUTION OFFERS

Hasan BAKIRCI[14], Ayten CANBAL[15]

1 Introduction

The construction sector which directly or indirectly supports more than 200 sub-sectors, which constitutes 8% of the Gross Domestic Product (GDP) and which employs approximately 2 million people is in the position of being the locomotive of the Turkish economy with its public and private sector investments.

The procurements of the corporations using Public resource in our country will hold as being subject to the public law under inspection are held under the Public Procurement Law No 4734 and the Public Procurement Contracts Law No 4735 which came into force in 2003.

According to the statistics of the Public Procurement Authority, which were made between the years of 2005-2015, totally 216.546 construction works were tendered out and it was detected that this number was 61.930 between the years of 2016-2018. Within the realization process of the mentioned projects, disputes occur between the Contracting Entity and the contractor due to many different reasons. For the resolution of the complaints that arise within the procurement process, the Public Procurement Authority was assigned under the Law No 4734. The resolution of the disputes arising at the contract implementation stage of the works tendered out, however, was left to the High Technics Board under the same law.

This Research covers the resolutions and opinions regarding 102 disputes between the Contracting Entity and the contractor, which were selected from among many disputes submitted to the High Technics Board between the years of 2005-2015 and which were published on the official website. The purpose of the study is to determine the subjects of dispute by making the comparative analyses of the disputes arising between the parties and to submit solution offers for preventing the repetition of these disputes.

2 Construction Contract

The construction contract is the agreement text which is composed of the mutual law rules and the declarations of intention between the parties and which clarifies the mutual agreements and declarations of the parties. The construction contracts start with indulgence at the beginning of the work between the contractor and the employer and this indulgence between the parties disappears in time and generally gives way to disputes (Sozen, 2015: 1). The contracts can actually be defined as a risk sharing between the parties. If the authorizations, responsibilities, rights and actions are defined in a sufficiently clear manner as free from uncertainties between the parties, the probability for the occurrence of any dispute may

[14] Lecturer, Harran University, hasanbakirci@harran.edu.tr (corresponding author)
[15] PhD Student, İstanbul Medipol University, aytencanbal@gmail.com

TEST COPY

decrease. The contracts should be within the law rules in terms of form, content and expression and also the scope of content should be applicable within the sufficiently understandable and up-to-date technologies (Ocal, 2014: 9).

In the construction contracts, while the employer party intends to keep the act of being loyal to the contract cost generally at minimum level and that the work is completed at maximum quality, functionality and within the shortest period of time, the contractor who hopes to ensure the Customer satisfaction, however, prefers the work schedule that aims at achieving the financial objectives by spending the minimum resource necessary for meeting the contractual scope of the work. These objectives naturally cause disputes to arise on many issues (Howard vd., 1997: 84).

Inconsistencies, conflicts and deficiencies may arise in the contract and annexes thereof due to the reasons such as the time restrictions within the construction work procurement preparation process, the preparation of the contract documents by different institutions or technical personnel who are not specialist in their fields, the lack of sufficient period of time allocated for the integration between the professional disciplines in the preparation of the contract documents (Sozen, 2015: 29).

3 Findings

When 102 disputes for which applications were made to the High Technics Board between the years of 2005-2015 are examined, it is seen that the number of disputes which is 102 has increased to 126 due to the reason that the subjects of dispute are jumbled. This situation detected is a clear indicator of that the contracts made contain many ambiguous and unclear issues.

According to the result of the examination, it was determined that 23% of the disputes is the contract scope, 14% is the new unit price assessment, 10% is the time extension, 9% is the work increase/work decrease, 8% is the price difference calculation, 7% is the bid unit price scope, 5% is the project change, 5% is the inconsistency of the contract documents with each other, 4% is the termination/liquidation process and 16% is the other (site delivery, not making available technical personnel, progress payment deductions).

4 Conclusion

When the disputes are examined, generally it is seen that there is inconsistency between the contract documents due to the reason that the due diligence and sensitivity are not shown at the preparation stage of the contract documentation prior to the procurement. This problem can be overcome by ensuring coordination between the technical personnel within the project design process and by the good management of the process.

With the contract managers' giving much more importance to the works between the professional disciplines and allocating the sufficient period of time, many contradictory situations may be clarified. The inclusion of the contract management course into the compulsory courses in the undergraduate education of Engineering and Architecture will ensure that the engineers and architects are equipped in the contract preparation.

In the study of Guney(2009), it was expressed that the inter-disciplinary education is effective in learning and is applied in many countries and at least the students of engineering and architecture should work collaboratively at the under graduation stage for them not to

TEST COPY

experience any loss of time and money and to be able to speak the same language at the project application stages during the professional life (Guney, 2009: 319).

Ozorhon and Altun, in the study that they carried out in 2014, revealed that the construction management course at the under graduation level is in limited number and this course is not available in 35% of the universities in the postgraduate education when the course programs in the departments of civil engineering and architecture of 44 universities in Turkey were examined. (Ozorhon&Altun, 2014: 158)

Due to the reason that the legislation is continuously amended and the unit price item definitions are continuously updated, the professional training seminars about the contract management, the current legislations and the unit price item tariffs should be organized for the technical personnel in the public and private sectors in every year in order not to encounter with any problem in the application.

With the use of the Building Information Modelling (BIM) in the public projects as a contractual obligation, both time saving and cost saving will be ensured. As the plans and projects which are the annexes of the contract made with the BIM will be generated together with the model, the authenticity will be seized and as the access will be easier and understandable between the project shareholders, the visual coordination will have been ensured. Furthermore, the possibilities for the occurrence of the disputes such as project change, time extension, project deficiency, work increase and inconsistency of the projects at the application stage will decrease.

Keywords: Dispute in Construction Works, Contract Management, High Technics Board, Public Procurement Law, Construction Law

TEST COPY

YAPIM İHALELERİNDE ORTAYA ÇIKAN ANLAŞMAZLIKLAR HUSUSUNDA YÜKSEK FEN KURULU KARARLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNE YAKLAŞIMLAR

1 Giriş

Doğrudan veya dolaylı olarak 200'den fazla alt sektörü destekleyen, Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın (GSYH) %8'ini oluşturan ve yaklaşık 2 milyon kişiyi istihdam eden inşaat sektörü, kamu ve özel sektör yatırımlarıyla Türkiye ekonomisinin lokomotifi konumundadır.

Ülkemiz de Kamu kaynağı kullanan kuruluşların denetim altında kamu hukukuna tabi yapacakları ihaleleri 2003 yılında yürürlüğe giren 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu kapsamında yapılır.

2005-2015 yılları arasında yapılan Kamu İhale Kurumu istatistiklerine göre, toplam 216.546 adet yapım işi ihale edilmiş olup, bu sayının 2016-2018 yılları arasında ise 61.930 adet olduğu saptanmıştır. Söz konusu projelerin gerçekleştirilme sürecinde İdare ve yüklenici arasında birçok farklı nedenlerden dolayı anlaşmazlıklar yaşanmaktadır. İhale sürecinde yaşanan şikâyetlerin çözüme kavuşturulması için 4734 Sayılı Kanun kapsamında Kamu İhale Kurumu görevlendirilmiştir. İhale edilen işlerin sözleşme uygulama aşamasında ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümü ise aynı kanun kapsamında Yüksek Fen Kurulu'na bırakılmıştır.

Bu Araştırma, 2005-2015 yılları arasında Yüksek Fen Kurulu'na intikal eden çok sayıda anlaşmazlık arasından seçilerek resmi internet sitesinde yayınlanan İdare ve yüklenici arasında

yaşanan 102 adet anlaşmazlığa ait karar ve görüşleri kapsamaktadır. Çalışmanın amacı, taraflar arasında yaşanan ihtilafların karşılaştırmalı analizlerinin yapılarak anlaşmazlık konularını tespit etmek ve bu anlaşmazlıkların tekrarlanmaması için çözüm önerileri sunmaktır.

2 İnşaat Sözleşmesi

İnşaat sözleşmesi, taraflar arasında karşılıklı hukuk kuralları ile irade beyanlarından oluşan ve karşılıklı kabul ve beyanlarını anlatan anlaşma metnidir. İnşaat sözleşmeleri yüklenici ile işveren arasında işin başında hoşgörü ile başlar ve zaman ilerledikçe taraflar arasında bu hoşgörü ortadan kalkar ve genellikle yerini anlaşmazlıklara bırakır (Sözen, 2015: 1). Sözleşmeler aslında taraflar arasında bir risk paylaşımı olarak da tanımlanabilir. Taraflar arasında yetki, sorumluluk, haklar ve edimler belirsizliklerden arındırılmış yeterince açık bir şekilde tanımlanırsa anlaşmazlık çıkma olasılığı azalabilir. Sözleşmeler, şekil, içerik ve anlatım bakımından hukuk kurallarının içinde olmalı; ayrıca içerik kapsamı yeterince, anlaşılır ve güncel teknolojiler içerisinde uygulanabilir olmalıdır (Öcal, 2014: 9).

İnşaat sözleşmelerinde, işveren tarafı sözleşme maliyetine sadık kalma edimini genellikle minimum düzeyde tutma ve maksimum kalite, işlevsellik ve kısa sürede işin tamamlanmasını isterken, Müşteri memnuniyetini sağlamayı umut eden yüklenici ise işin sözleşme kapsamını karşılamak için gerekli olan minimum kaynağı harcayarak finansal hedefleri tutturmayı amaçlayan iş programını tercih eder. Bu hedefler de doğal olarak birçok konuda anlaşmazlığın ortaya çıkmasına neden olur (Howard vd., 1997: 84).

Yapım işi ihale hazırlık sürecindeki zaman kısıtlamaları, sözleşme dokümanlarının farklı kurum veya alanlarında uzman olmayan teknik personel tarafından hazırlanması, sözleşme dokümanlarının hazırlığında mesleki disiplinler arası entegrasyon için yeterli süre ayrılmaması gibi nedenlerden ötürü sözleşme ve eklerinde tutarsızlıklar, çelişkiler ve eksiklikler ortaya çıkabilmektedir (Sözen, 2015: 29).

3 Bulgular

2005-2015 yılları arasında Yüksek Fen Kurulu'na başvurulan 102 anlaşmazlık incelendiğinde, anlaşmazlık konularının iç içe girmiş olmasından dolayı 102 adet olan ihtilaf sayısının 126'ya yükseldiği görülmektedir. Tespit edilen bu durum, yapılan sözleşmelerin çok sayıda muğlak ve yeterince net olmayan konular içerdiğinin açık bir göstergesidir.

İnceleme sonucuna göre anlaşmazlıkların %23 sözleşme kapsamı, %14 yeni birim fiyat tespiti, %10 süre uzatımı, %9 iş artışı/iş eksilişi, %8 fiyat farkı hesabı, % 7 teklif birim fiyat kapsamı, %5 proje değişikliği, %5 sözleşme dokümanlarının birbiri ile uyumlu olmaması, %4 fesih/tasfiye süreci ve %16 diğer (yer teslimi, teknik personel bulundurmama, hakediş kesintileri) olarak tespit edilmiştir.

4 Sonuç

İhtilaflar incelendiğinde genel olarak sözleşme dokümanının ihale öncesi hazırlanması aşamasında gerekli özen ve hassasiyetin gösterilmemesinden dolayı sözleşme dokümanları arasında uyumsuzluk olduğu görülmektedir. Bu sorun proje tasarım sürecinde teknik elemanlar arasında koordinasyon sağlanarak ve sürecin iyi yönetilmesi ile aşılabilir.

Sözleşme yöneticilerinin mesleki disiplinler arası çalışmalara daha çok önem vermesi ve yeterince zaman ayırması ile birçok çelişkili durum açıklık kazanabilir. Mühendislik ve

TEST COPY

Mimarlık lisans eğitimlerinde sözleşme yönetimi dersinin zorunlu dersler arasına girmesi mühendis ve mimarların sözleşme hazırlığında donanımlı olmasını sağlayacaktır.

Güney (2009)'in çalışmasında, disiplinler arası öğretimin, öğrenme de etkili olduğunu ve birçok ülkede uygulandığını, en azından inşaat mühendisliği ve mimarlık öğrencilerinin meslek hayatı boyunca proje uygulama aşamalarında zaman ve para kaybı yaşamaması ve aynı dili konuşabilmeleri için lisans aşamasında birlikte çalışmaları gerektiği ifade etmiştir (Güney, 2009: 319).

Özorhon ve Altun'un 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada Türkiye'deki 44 üniversitenin inşaat mühendisliği ve mimarlık bölümlerindeki ders programları incelediğinde lisans düzeyinde yapım yönetimi dersinin sınırlı sayıda olduğu ve lisansüstü eğitim de ise üniversitelerin %35'inde bu dersin bulunmadığını ortaya koymuştur (Özorhon & Altun, 2014: 158).

Sürekli olarak mevzuat değişikliği ve birim fiyat poz tanımları güncellenmesi yapıldığından dolayı uygulama da herhangi bir sorunla karşılaşmamak için her yıl kamu ve özel sektörde bulunan teknik personele sözleşme yönetimi, güncel mevzuatlar, birim fiyat poz tarifleri hakkında profesyonel eğitim seminerleri düzenlenmelidir.

Kamu projelerinde Yapı Bilgi Modelleme (BIM)'sinin sözleşmesel zorunluluk olarak kullanılması ile hem zaman hem de maliyet tasarrufu sağlanacaktır. BIM ile yapılan sözleşme eki, plan ve projeler model ile birlikte oluşturulacağından gerçeklik yakalanacak, proje paydaşları arasında erişimin daha kolay ve anlaşılır olacağından dolayı görsel koordinasyon sağlanmış olacaktır. Ayrıca uygulama aşamasında proje değişikliği, süre uzatımı, proje eksikliği, iş artışı ve projelerin uyumlu olmaması gibi anlaşmazlıkların oluşma ihtimalleri de azalacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapım İşlerinde Anlaşmazlıklar, Sözleşme Yönetimi, Yüksek Fen Kurulu, Kamu İhale Kanunu, İnşaat Hukuku

References

Güney, Deniz., (2009). "İnşaat Mühendisliği Eğitiminde Disiplinler Arası Çalışma Eksikliğinin Giderilmesi", 1. İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, Antalya.

Howard, William., Bell, Lansford., McCormlck, Robert. (1997). "Economic Principles of Contractor Compensation", Journal of Management in Engineering, 13(5): ss. 81–89.

Öcal, Mehmet Emin. (2014). İnşaat Projelerinde Sözleşme Yönetimi, İstanbul: Birsen.

Özorhon, Beliz., Altun, Hasan. (2014). "Türkiye'de Yapım Yönetimi Eğitimi: Güncel Durum ve Geleceğe Yönelik Öneriler", 3. Proje ve Yapım Yönetimi Kongresi Bildiri Kitabı, Antalya.

Sözen, Zeynep. (2015). Fidic Genel Koşullarından Örneklerle İnşaat Sözleşmelerinin Yönetimi, İstanbul: Legal.

TEST COPY

RELATIONSHIP BETWEEN MEDICAL LAW AND SOCIAL MEDICINE: ETHICAL AND LEGAL STANDARDS

Seyed Siamak AMİRİ[16]

Abstract

This paper explores the relationship between social medicine and medical law along with legal pitfalls facing health professionals. Law has always guide most healthcare professionals in their medical practice, although they seldom use moral or ethical principles to guide the care they provide to the patients. The study examines how social medicine and medical law together can be effective on existing concerns and conflicts and investigates the role of states. The results show that a continued gap between healthcare and legal practitioners and a movement to a higher standard, namely ethics with help of social medicine is required.

Keywords: Medical ethics, Social medicine, Standard, Guide, Medical law

DÜZELTME: PLEASE ADD LONGER ABSTRACT AND REFERENCES

TEST COPY

[16] Doctor of Medicine (M.D.), Tehran University of Medical Sciences (TUMS), Tehran, s-amiri@alumnus.tums.ac.ir

E-DEFTER VE E-FATURA UYGULAMASINA GEÇİŞİN AVANTAJLI VE ZAYIF YÖNLERİ

Hasan ORAL[17]

Özet

Vergilendirmede e-dönüşüm süreci kısa sürede önemli bir mesafe kat etmiştir. Aralık 2012'de yayımlanan 421 sıra nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde yapılan düzenlemeler çerçevesinde birçok işletme, 2014 yılı başı itibariyle e-Fatura, 2015 yılı başı itibariyle de e-defter uygulamasına girmiştir. Haziran 2015'de yayımlanan 454 sıra nolu Genel Tebliği uyarınca e-fatura ve e-defter uygulamasının kapsamı genişletildi. 2019 takvim yılında ise 2017 hesap dönemi brüt satış hasılatı 10 Milyon TL ve üzeri olan mükelleflere: İlgili hesap dönemine ilişkin gelir/kurumlar vergisi beyannamesinin verileceği tarihi takip eden hesap döneminin başından itibaren; 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listedeki malların imali, ithali, teslimi vb. faaliyetleri nedeniyle Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan lisans alan mükelleflere; 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listedeki malları imal, inşa ve ithal eden mükelleflere, mükellefiyet tesis ettirdikleri tarihi izleyen hesap döneminin başından itibaren, e-fatura ve e-defter uygulamalarına geçme zorunluluğu getirilmiştir.

E-defter uygulamasına geçilmesi, mükellefler ve vergi idaresi açısından çeşitli avantajlar sağladığı gibi bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. Yine benzer avantaj ve dezavantajlar e-fatura uygulaması açısından da geçerlidir.

Mükellefler açısından baktığımızda, kâğıt ortamında defter tutulması ve saklanması hususunda zorluk yaşayan firmalar, elektronik ortamda defter tutarak zaman ve maddi açıdan avantajlı olacaktır.

Defterlerin noterde tasdik ettirme yükümlülüğünün ortadan kalkması da mükellefin yükünü azaltmaktadır. Özellikle kurumsal ve büyük mükelleflerin, büyük hacimli defterlerinin noterde tasdiki hem oldukça zaman almakta hem de büyük maliyetler içermektedir. Elektronik defter uygulaması, mükellefleri bu zahmetten kurtaracağı gibi, noter masraflarını da azaltmaktadır.

VUK'un 226. maddesine istinaden tasdik makamları tasdik ettikleri defterlere ait mezkur maddede yazılı malûmatı tarih sırasıyla, üçer aylık bordrolara ekler ve bunları en geç bir ay içinde bulundukları yerin en büyük mal memuruna tevdi ederler. Bu süreç ise hem kırtasiyeciliği artırmakta hem de idareye ciddi iş yükü getirmektedir. E-defter ile tasdik makamlarının idareye VUK 226. madde kapsamında bilgi göndermesi azalacağından hem iş yükü hem de kırtasiyecilik azalacaktır.

Öte yandan, kayıtların elektronik ortamda tutulması, kayıtların kâğıt ortamında saklanması zorunluluğunu da ortadan kaldırmaktadır. Mükelleflerin, yasal defterlerini, VUK'na göre 5 yıl muhafaza yükümlülükleri bulunmaktadır. Muhafaza yükümlülüğü TTK'nda

[17] Dr. Öğr. Üyesi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, hasanoral74@hotmail.com

TEST COPY

10 yıl olarak düzenlenmiştir. Kimi kurumsal ve geniş iş hacmine sahip mükelleflerin yasal defter ve belgeleri muhafaza etmek için depo tuttukları dahi bilinmektedir.

Mükelleflerin yasal defter ve belgeleri muhafaza edememeleri, zayi belgesi alınmaması halinde, VUK kapsamında yaptırıma bağlanmıştır. Buna göre VUK'un 15. maddesi kapsamında tarh zaman aşımı süresi uzamayacak, VUK'un 30. maddesi uyarınca, vergi matrahı resen tarh edilecek ve mükellefe, VUK'un 352. maddesine göre iki kat 1. derece usulsüzlük cezası kesilecektir.

E-defter ve e-fatura uygulamasının, vergi idaresi açısından da avantajları bulunmaktadır. E-defter ve e-fatura uygulaması ile saklanması kolay olan defter ve belgelerin, mekân gözetilmeksizin denetlenmesi de kolaylaşacaktır. Aynı zamanda vergi idaresinin bu defterleri inceleme, kontrol ve denetim sürelerini de kısaltacaktır.

Ancak e-defter ve e-fatura uygulamasının getireceği bir dizi sorunu da şimdiden öngörebilmek mümkündür. Örneğin Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi bir şirketin veya bir bankanın defterlerini, elektronik ortamda tutulabilmesi için Gelir İdaresi Başkanlığı veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan alacağı iznin, SPK veya BDDK mevzuatınca desteklenip desteklenmeyeceği; bir kısım defterler elektronik ortamda tutulurken diğerlerinin kağıt ortamda tutulması, kayıtların uyuşmazlığı halinde hangi kayıtların esas alınacağı; kağıt ortamında tasdik ile elektronik ortamdaki berat sürelerinin farklılığı; tutulması zorunlu olan ve elektronik ortamda tutulması için izin alındığı halde hiç veya gereği gibi tutulmayan, tasdiki/beratı zamanında yaptırılmayan defterler hakkında uygulanacak ceza hükümleri; diğer kurum ve kuruluşlarca elektronik ortamda defter tutulması hususunda yapılacak düzenlemelerle, mevcut düzenlemelerin çatışması ve e-fatura uygulamasıyla karşımıza çıkacak bir dizi sorun şimdiden bizleri beklemektedir.

E-defter ve e-fatura uygulamasında sorun teşkil edebileceğini düşündüğümüz bir diğer konu da veri güvenliğinin sağlanmasında yaşanabilecek sıkıntılardır. Zira teknolojinin gelişmesine paralel olarak, siber alanda suç oranı da yükselen bir çizgi izlemektedir. Elektronik ortamda saklanan bilgiler, kasada saklanan defterlerden çok daha korunmasız durumda olabilmektedir. E-defterde bulunan bilgilerin, elektronik ortamda silinmesi ya da çalınması, mükellef açısından telafisi çok zor zararların doğmasına yok açabilir.

E-defter ve e-fatura sistemine geçilmesi ile defterlerin denetimi çok daha kolaylaşacak ve e-fatura sayesinde mal teslimi ile hizmet ifası kayıt altına alınacağından, vergi kaçağı ihtimali daha da azalacaktır. E-defter ve e-fatura uygulamasının sağlamış olduğu denetim, sadece vergi kaçaklarında değil, katma değer vergisinin özü niteliğinde olan indirim mekanizmasının işlemesinde de kolaylık sağlamaktadır.

361 Nolu Tebliğ'in "Elektronik Verilerin Muhafaza ve İbrazı" başlıklı 7. bölümünde, Gelir İdaresi Başkanlığı'nca ön denetime tabi tutularak belirlenmiş olan formata uygunluğu kabul edilen verilerin Vergi Kanunları karşısında kâğıt ortamında tutulan defter ve belgeler olarak kabul edileceği, VUK'ta ve diğer vergi kanunlarında yer alan defter, tasdike ilişkin hükümler hariç, kayıt ve belgelere ilişkin hükümlerin elektronik defter ve belgeler için de geçerli olduğu belirtilmiştir.

Buna göre, VUK uyarınca kağıt ortamında düzenlenen, tutulan, muhafaza ve ibraz edilen defter ve belgeler yerine aynı bilgileri içeren elektronik defter ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi ve muhafazası ve ibrazına izin verilen mükellefler, alış belgelerinde yer alan katma değer vergisini, bu belgeleri VUK'ta belirlenen süreler dahilinde elektronik defterlere kaydetmeleri şartıyla genel usul ve esaslar çerçevesinde indirim konusu yapabileceklerdir.

TEST COPY

E-defter ve e-fatura uygulamasına geçen mükellefler, defterlerini kâğıt ortamında tutamayacaklardır. E-defter uygulaması ile mükellefin kâğıt defter tutma mükellefiyeti kalkmış, e-defter mükellefiyetine geçilmiştir. Mükelleflerin, elektronik ortamda defter tutmaları halinde, aynı zamanda kâğıt ortamında noter tasdikli defter tutmaları engellenmiştir. E-defter tutan mükelleflerin, kâğıt ortamında tuttuğu defterler hükümsüz sayılmıştır. E-defter ile kâğıt defter arasında farklılık bulunması halinde, elektronik ortamdaki defterler dikkate alınmaktadır. Ancak bu düzenleme, tasdiksiz defterlere çıktı alınmasını engellememektedir.

E-defter uygulamasına geçen mükelleflerin, mal ve hizmet karşılığı almış oldukları faturalarını, e-deftere değil de, kâğıt deftere işlemeleri durumunda, katma değer vergisi indiriminin ne olacağı konusunun uygulamada karşımıza çıkacağı ihtimal dâhilindedir. Zira kâğıt defterin hükümsüz sayılması halinde, kâğıt fatura da hükümsüz sayılacak ve katma değer vergisi indirimi de doğal olarak tartışmalı hale gelecektir.

DÜZELTME: İNGİLİZCE ABSTRACT, KAYNAKÇA GÖSTERİM DÜZENLENMELİ

TEST COPY

ULUSLARARASI HAVA TAŞIMACILIĞINDA DÜZENLEYİCİ KURUMLAR

Hülya GÖKTEPE[18]

Özet

Ekonomik, politik ve sosyal faydalar sağlayan havayolu taşımacılığı uluslararası ve ulusal otoriteler tarafından düzenlenmektedir. Ancak uluslararası otoritelerin rolü daha büyüktür, ulusal otoriteler kararlara uyum sağlar. Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (International Civil Aviation Organization-ICAO) uluslararası otoriteler arasında en önemlisidir. 1947 yılında kurulmuştur ve havayolu taşımacılığı sisteminde küresel lider rolüne sahiptir. ICAO'nun hukuki düzenleme yapma fonksiyonu, standart ve tavsiye edilen usulleri oluşturma fonksiyonu, yargısal ve yarı yargısal fonksiyonları, denetim fonksiyonları bulunmaktadır. Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (International Air Transport Association-IATA)'de aynı zamanda düzenleyici fonksiyonlara sahiptir. ICAO, Birleşmiş Milletler ve diğer devletlerarası organizasyonlarla iletişim ve işbirliği içerisindedir.

ICAO verimli bir organizasyondur ve diğer sektörlerdeki düzenleyici otoritelere örnek olabilir. Örneğin, anlaşmazlıkları çözmek ve standartları oluşturmak üzere rekabet otoritelerini biraraya getiren ICAO gibi uluslararası bir organizasyon kurmak mümkün müdür? ICAO hakkında yabancı kaynaklar olmasına rağmen Türkiye'de bu konuda detaylı bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmanın amacı ICAO'nun havayolu taşımacılığında düzenleyici rolünü açıklamak ve diğer sektörlerdeki düzenleyici otoritelere model olarak önermektir. Aynı zamanda IATA hakkında da bilgi verilecektir.

Bu çalışma literatür çalışmalarına dayanmaktadır.

TEST COPY

DÜZELTME: ANAHTAR KELİMELER, KAYNAKÇA, İNGİLİZCE ÖZET

[18] Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi, hulyagoktepe@anadolu.edu.tr

BIG REVISION IN BILATERAL TAX AGREEMENTS: BEPS MULTILATERAL TAX CONVENTION

Hüseyin IŞIK[19]

Abstract

States have started to take steps to prevent tax planning of multinational enterprises after the 2008 economic crisis. The steps that states will take individually are not enough. There was a need to adopt joint action. For his purpose with the initiative of G20 and OECD technical capacity and work, Base Erosion and Profit Shifting Project started in 2013. Some of the outputs of this project require amendments and additions to tax agreements between states. States to negotiate individually to change existing agreements will result in loss of time and resources. In order to prevent this, a multilateral agreement was drafted and opened for signature by the countries. The name of this instrument is "Multilateral Convention To Implement Tax Treaty Related Measures to Prevent Base Erosion and Profit Shifting". In May 2017, the Convention was opened for signature by the States. The number of signed states has reached 90. Turkey has signed the contract. However, the law that should be applied in domestic legislation has not yet been passed. The Convention amends certain provisions in existing tax agreements, introduces additional provisions or changes the way in which existing provisions are applied. As such, it makes major changes in tax agreements. With the revisions made, major changes have been made in tax systems and tax agreements established at the beginning of the last century. After the entry into force of the Convention, the tax transactions between the two countries shall be carried out by evaluating the provisions of the previously signed bilateral tax agreement and the Convention. As such, international tax transactions will be more intricate.

Keywords: Tax Agreement, Multilateral Tax Convention, Base Erosion and Profit Shifting (BEPS), International Taxation, Multilateral Instrument

TEST COPY

İKİLİ VERGİ ANLAŞMARINDA BÜYÜK TADİLAT: BEPS ÇOK TARAFLI VERGİ SÖZLEŞMESİ

1 Giriş

Çok uluslu işletmeler değişik yöntemlerle dünya üzerindeki devlet ve küçük hükümranlık alanlarının uyguladıkları vergi kolaylıklarından yararlanarak çok düşük vergi ödeme yolunu bulmuşlardır. Bazen çok uluslu işletmelerin düşük vergi ödemeleri, devlet ve küçük hükümranlık alanlarının kendi ülke çıkarları için oluşturdukları güvenli vergi limanları ve vergi kolaylıklarını bu işletmelere sunmalarından kaynaklanmaktadır. 2008 ekonomik

[19] Dr. Öğr.Üyesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mali Hukuk Ana Bilim Dalı, huseyin.isik@ieu.edu.tr

krizine kadar çok uluslu işletmelerin uyguladıkları vergi planları devletler tarafından bir nebze göz ardı edilmiştir.

2008 krizini izleyen dönemde çok uluslu işletmelerin vergi planlamalarının önüne geçmek için G20 ülkelerinin inisiyatifi OECD'nin teknik kapasite ve çalışmalarıyla 2013 yılında Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımı projesi başlatılmıştır. Bu proje İngilizce kelimelerinin baş harflerinin kısaltılması sonucu elde edilen BEPS (Base Erosion Profit Shifting) olarak anılmaktadır. BEPS projesi esas olarak vergi planlaması yapan çok uluslu işletmeleri dünya üzerinde en azından bir devlette vergi ödemeyi sağlamak amaçlıdır. Projenin ilk çıkış noktası budur. İkinci çıkış noktası ise küreselleşmesinin uluslararası vergi sorunlarını arttırması nedeniyle çözüm mekanizmalarının etkinliğinin geliştirilmesidir. Bu iki ihtiyacı gidermek için G20 ve OECD birlikte 15 BEPS Eylem Planı açıklamıştır. Eylem planları uluslararası kuruluşlara ve devletlere ev ödevleri vermektedir. BEPS Eylem planlarından bazıları devletler arasında imzalanan iki vergi anlaşmalarını değiştirmelerini gerektirmektedir. Dünya çapında 3.000'den fazla vergi anlaşması olduğu dikkate alındığında tek tek anlaşma değişikliklerine gitmek oldukça zor ve maliyetle bir süreç olacaktır. Bunun yerine mevcut anlaşmaları tadil eden çok taraflı bir sözleşmenin kaleme alınması ve devletlerin imzasına açılması yöntemi benimsenmiştir. Çalışmamızda bu amaçlarla oluşturulmuş BEPS Çok Taraflı Vergi Sözleşmenin hukuki yönü, içeriği, uygulanması ve Türkiye bakımından önemi açıklanacaktır.

2 BEPS Çok Taraflı Vergi Sözleşmesinin Amacı ve Hukuki Niteliği

Sözleşmenin başlığı "Matrah Aşındırması ve Kar Aktarımının Önlenmesine Yönelik Önlemlere İlişkin Vergi Anlaşması Uygulamasına Yönelik Çok Taraflı Sözleşmesi" şeklindedir. BEPS Çok Taraflı Vergi Sözleşmesi devletler tarafından daha önce imzalanmış ikili vergi anlaşmalarını tadil etmeye yönelik hukuki bir metindir. Hangi anlaşmaların tadil edileceği imza sırasında devletler tarafından Sözleşmenin depozitörüne bildirilecektir. Burada bilerek "tadil" kelimesi kullanılmaktadır. Sözleşme ile ikili vergi anlaşmalarını sadece değiştirilmesi amaçlanmamaktadır. İkili anlaşmalarda hüküm bulunmaması halinde ilave düzenlemeler getirilmektedir. İkili anlaşmalarda var olan düzenlemelerin uygulama şekli değiştirilmektedir. Bu haliyle kendine has bir özellik arz etmektedir.

Sözleşme ikili değil çok taraflı bir mahiyet göstermektedir. Diğer çok taraflı vergi anlaşmaları gibi ikiden fazla devlet tarafından imzalanmaktadır. Sözleşmeyi imzalayan devletler arasındaki ve bu devletler tarafından depozitöre bildirilen anlaşmaları tadil etmektedir. Örneğin Türkiye-Almanya İkili Vergi Anlaşması 2012 yılında yürürlüğe girmiştir. Her iki devlet aralarındaki vergi anlaşmasının sözleşmenin kapsamına alındığını depozitöre bildirmişlerdir. Sözleşme iki devletin iç hukuklarındaki süreçlerin tamamlanmasına müteakip yürürlüğe girecektir. Yürürlüğe girmesinden sonra Türkiye-Almanya arasındaki vergi işlemleri önceden imzalanan ikili vergi anlaşması ve Sözleşme hükümleri bir arada değerlendirilerek yürütülecektir.

Sözleşmeyi 2019 Ağustos ayı sonu itibariye 90 a yakın devlet veya küçük hükümranlık alanı imzalamıştır. İmzacı ülkeler arasında ABD'nin bulunmaması dikkati çeken hususlardan biridir. Türkiye bu 07.06.2017 tarihinde imzalamıştır. Henüz iç hukuka uygun bulma kanunu çıkmamıştır. Bu yüzden halihazırda uygulama aşamasına geçmemiştir.

TEST COPY

3 Çok Taraflı Sözleşmenin İçeriği

Sözleşme 39 maddeden müteşekkildir. Maddeler konularına göre 7 bölüm halinde gruplanmıştır. Sözleşmenin içeriği bölüm başlıkları ve bölüm içerisindeki madde başlıkları itibariyle izleyen şekilde açıklanabilir.

Sözleşmenin 1 nci Bölümü "Kapsam ve Kavramların Açıklaması" başlığını taşımaktadır. Sözleşmenin taraflarının kimler olduğu ve sözleşme kapsamına alınan anlaşmaların hangileri olduğu ve imzacı devlet tabirlerinden neler anlaşılması gerektiği bu bölümde kayıt altına alınmıştır.

Sözleşmenin 2 nci Bölümü, "Hibrid Uyumsuzluklar" konusunu düzenlemektedir. Devletlerin kendi iç düzenlemelerindeki iktisadi varlıklar ve faaliyetler, kişilerin hukuki statüsü, vergilendirme ile ilgili tanımların diğer devletin tanımlarıyla uyuşmadığı durumlarda kimi mükelleflerin vergi ödememesi veya anlaşmaların sağladığı faydalardan yararlanamaması durumu ortaya çıkacaktır. Haliyle bu durum vergilendirme bakımından olumsuzluklar içermektedir. Sözleşme bu olumsuzlukları giderebilmek amacıyla özel düzenlemeler getirmiştir. Bu düzenlemelerin madde başlıkları şu şekildedir: "Mali Saydam Kurumlar", "Çifte Mukim Kurumlar", "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Yöntemlerinin Uygulaması". Bu düzenlemelerle Devletlerin farklı uygulamaları nedeniyle sıfır vergilendirmeye veya yüksek vergilendirmeye sebep olan düzenlemelerin olumsuz tarafları giderilmeye çalışılmaktadır.

Sözleşmenin 3 üncü Bölümü "Anlaşmaların Kötüye Kullanılması" başlığını taşımaktadır. Vergi anlaşmalarının temel amacı mükelleflerin maruz kalabilecekleri çifte vergilendirmeyi önlemektir. Böylelikle yatırımların ve ticaretin ülkeler arasında gelişmesini sağlamaktır. Ancak son zamanlarda özellikle çok uluslu işletmeler vergi anlaşmalarındaki düzenlemeleri kurdukları düzenekler vasıtasıyla kötüye kullanmaya yönelmişlerdir. Bu eğilimi önlemek amacıyla düzenlemeler getirilmiştir. Getirilen düzenlemelerin başlıkları şu şekildedir: "Sözleşme Kapsamındaki Anlaşmaların Amacı", "Anlaşmaların Kötüye Kullanılmasını Önlenmesi", "Anlaşma Yararlarının Basit Yöntemle Sınırlandırılması", "Karpayı Transfer İşlemleri", "İşletme Değeri Esas Olarak Gayrimaddi Varlıklardan Oluşan Kurumların Hisselerinin veya Sahipliklerinin Elden Çıkarılmasından Elde Sermaye Kazançları", "Üçüncü Ülkelerde Yer Alan İşyeri Vasıtasıyla Anlaşmanın Kötüye Kullanılmasına Karşı Kural", "Anlaşma Taraflarından Birinin Kendi Mukimlerini Vergilendirilmesine Sınır Getirilmesine Yönelik Vergi Anlaşmalarının Uygulanması".

Sözleşmenin 4 üncü Bölümü "İşyeri Statüsünden Kaçınma" konusunu düzenlemektedir. Küreselleşme ve beraberindeki dijitalleşme iktisadi işlemlerin yapılış şeklini önemli ölçüde değiştirmiştir. Bu değişim en çok işyeri kavramında kendini göstermiştir. Fiziki işyeri kalkmış yeni sanal ortamda yürütülen işyerlerinin varlığı bırakmıştır. Bu da vergilendirmede önemli soruların doğmasına sebep olmuştur. Ortaya çıkan sorunların giderilmesi için bu bölümde belirtilen düzenlemeler yapılmıştır. Düzenlemelerin başlıkları izleyen şekildedir: "Komisyoncu Sözleşmeleri ve Benzeri Stratejiler Yoluyla İşyeri Statüsünden Yapay Olarak Kaçınma", "Belli Faaliyetlere Tanınan İstisnalar Yoluyla İşyeri Statüsünden Yapay Olarak Kaçınma", "Sözleşmelerin Bölünmesi", "Bir İşletme ile Yakından İlişkili Kişi Tanımı".

Sözleşmenin 5 inci Bölümü, "Anlaşmazlıkların Çözüm Yolunun Geliştirilmesi" konusunu düzenlemektedir. Uluslararası vergi alanındaki konuların önemi arttıkça bu alanda yeni uyuşmazlıklar çıkmakta veya var olan uyuşmazlıkların sayısı artmaktadır. Sorunları hızlı ve etkin çözmek için var olan uyuşmazlık çözüm yollarını geliştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Geliştirilen yöntemler şu başlıklar altında toplanmıştır: "Karşılıklı Anlaşma Usulü", "Karşı Düzeltmeler". Her iki konu vergi anlaşmalarında yer almaktadır. Sözleşme ile

TEST COPY

getirilen yenilik mevcut düzenlemelerin daha etkin ve verimli kullanılmasına yönelik çözümler içermesidir.

Sözleşmenin 6 ncı Bölümü "Tahkim" konusunu düzenlemektedir. Mevcut vergi anlaşmalarının eski tarihli olanlarında tahkim konusu çok fazla düzenlenmemiştir. Zaman içinde devletler vergi ilişkilerinde tahkime daha fazla yer vermeye başlamışlardır. Tahkime eğilimin artması nedeniyle ayrı bir bölüm olarak düzenlenmiştir. Tahkim konusunun başlıkları şu şekildedir: "Zorunlu Bağlayıcı tahkim", "Hakemlerin Atanması", "Tahkim Sürecinin Gizliliği", "Tahkim Sonucundan Önce Vakanın Çözüme Kavuşması", "Tahkim Sürecinin Tipi", "Farklı Çözüm Üzerinde Anlaşma", "Tahkim Süreçlerinin Maliyetleri", "Uyum".

Sözleşmenin 7 nci Bölümü "Son Hükümleri" konusunu düzenlemektedir. Bu bölümde Sözleşmenin imzalanması, onaylanması, kabulü ve uygun bulunması, çekinceler, bildirimler, kapsama alınan anlaşmalarda sonraki yıllarda meydana gelen değişiklikler, yorum ve uygulama, değişiklikler, yürürlüğe girme, uygulamaya girme, çekilme, protokoller ile depozitör kuruluş konuları düzenlenmiştir.

5 Sonuç

Önceki bölümlerde açıklandığı üzere BEPS Çok Taraflı Vergi Sözleşmesi devlet ve küçük hükümranlık alanları arasında imzalanan ikili vergi anlaşmalarındaki mevcut hükümleri değiştirmekte, yeni düzenlemeler getirmekte, mevcut düzenlemelerin uygulama şeklini değiştirmektedir. Bir nevi ikili vergi anlaşmalarında büyük bir tadilat yapılmaktadır. Tadilatın arkasında yatan saik ise G20 ve OECD inisiyatifiyle geliştirilen BEPS projesinde yer alan önlemlerin vergi anlaşmalarıyla ilgili olanların uygulamaya geçirilmesidir. Devletler ikili vergi anlaşmalarını tek tek müzakere etmek yerine BEPS Çok Taraflı Vergi Sözleşmesini imzalamak ve bu sözleşmeye kendi çekincelerini koymak suretiyle mevcut anlaşmaları tadil etmektedir. Böylelikle 20 yüzyılın başlarında kurulan uluslararası vergi sitemi büyük çapta bir tadilattan geçmektedir. Yeni bir uluslararası vergi mimarisi kurulmaktadır. Devletlerin bu yeni oluşumdan kaçınma imkanları çok azdır. Yeni sisteme ayak uydurma zorunluluğu vardır. Türkiye Sözleşmeyi imzalamıştır. Bu olumlu bir gelişmedir. Ancak henüz iç hukuka dahil etmeye yönelik uygun bulma kanunu çıkmamıştır. Türkiye'nin bu sözleşmeyi bir an önce uygun bulma kanunu iç hukuka dahil etmesi yerinde olacaktır.

DÜZELTME: KAYNAKÇA GÖSTERİMİ

TEST COPY

THE PROCESSING OF HEALTH DATA OF EMPLOYEES IN TERMS OF THE PERSONAL DATA PROTECTION LAW

Efe YAMAKOĞLU[20]

Abstract

Health supervision of employees is one of the obligations imposed on the employers for the purposes of ensuring a health and safe working environment. Besides prevention of occupational diseases, health supervision is also closely related with decreasing occupational accidents. Through examinations, it is possible to identify the health problems of employees and evaluate whether they are qualified for the relevant work. As per the Occupational Health and Safety Law no. 6331, employers are obliged to ensure that health examinations of employees are made at the start of employment, in case of change of employment, and at certain intervals during the employment term. On the other hand, in the fulfillment of such obligation, it is now also required to pay regard to the Personal Data Protection Law no. 6698, which entered into force on 07.04.2016.

As per the law, personal data means "*all kinds of information related to an identified or identifiable real person*". On the other hand, in article 6 of the Law, certain kind of data which may cause a person to be victimized or be exposed to discrimination are listed, being "*in a limited number*", and the conditions for processing such data are stipulated. In this extent, health data of individuals are also described as personal data of special nature. Under the Personal Data Protection Law, it is clear that the employer is in the capacity of data controller. In this context, while fulfilling their obligation of ensuring health supervision, employers should also take a good number of points into consideration such as acquisition, storage, destruction, and transfer to others, of their employees' health data as well as the obligation to inform their employees.

In this study, how employers should fulfill their obligation of health supervision, and the responsibilities of employers, workplace doctors and competent bodies in the processing of health data, are analysed within the framework of the Occupational Health and Safety Law and the Personal Data Protection Law.

Keywords: Personal Data, Health Data, Health Supervision.

TEST COPY

[20] Asst. Prof, İstanbul Yeni Yüzyıl University, Faculty of Law, efeyamakoglu@gmail.com

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU BAKIMINDAN ÇALIŞANLARIN SAĞLIK VERİLERİNİN İŞLENMESİ

1 Giriş

Sağlıklı ve güvenlikli bir çalışma ortamının sağlanması amacıyla işverenlere getirilen yükümlülüklerden biri çalışanların sağlık gözetiminin sağlanmasıdır. Öte yandan bu yükümlülüğün yerine getirilmesinde artık 07.04.2016 tarihinde yürürlüğe giren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanun düzenlemelerinin göz önünde tutulması gerekmektedir. Şöyle ki, özel hayatın gizliliği başta olmak üzere temel hak ve özgürlükleri korumak amacıyla kişisel verileri işleyenlerin uyacakları usul ve esasları düzenlemek amacıyla kabul edilen Kanunda özel nitelikli kişisel veri olarak sınıflandırılan sağlık verilerinin işlenmesinin şartları düzenlenmektedir (m. 6). Bu çerçevede çalışanların sağlık gözetimini sağlama yükümlülüğü bulunan işverenin bunu yaparken çalışanların sağlık verilerini elde etmesi, saklaması, bu verilerin silinmesi, başkasına aktarılması ve çalışanları aydınlatma yükümlülüğü gibi birçok konuya da dikkat etmesi gerekmektedir.

Çalışmamızda işverenin sağlık gözetimi yapma yükümlülüğünün yerine getirilirken KVKK hükümleri çerçevesinde dikkat etmesi gereken yeni hususların olup olmadığı sorusuna cevap aranmıştır. Bu bağlamda sağlık verilerinin işlenmesinde işverenin, işyeri hekiminin ve yetkili kuruluşların sorumlulukları 'İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu' ile 'Kişisel Verilerin Korunması Kanunu' hükümleri çerçevesinde incelenmiştir.

2 Sağlık Gözetiminin Kapsamı ve Amacı

Sağlık gözetimi meslek hastalıklarının önlenmesi yanında iş kazalarının azaltılması ile de yakından ilgilidir. Yapılan muayeneler sonucunda çalışanların sağlık sorunları saptanarak yapılan işe uygun olup olmadığı değerlendirilebilmektedir (Özdemir, 2014: 254 vd.). Çalışanların tıbbi muayenesi ve tetkikleri, çıkan sonuçların kayıt altına alınması, değerlendirilmesi ve bildirimini de içeren çalışmalar yanında ilk yardım, acil tedavi, rehabilitasyon ve çalışanların sağlığının geliştirilmesi sağlık gözetimi kavramı altında değerlendirilmektedir (Eyrenci vd., 2017:374).

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na göre işveren, -işe girişlerde, iş değişikliğinde ve işin devamı süresince düzenli aralıklarla- çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır (m.15/f.1-b). Bunun gibi, "*tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz*" (m.15-f.2). Bu Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları ise işyeri hekiminden alınacaktır. Ancak 50'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de rapor alınabilmektedir. Şüphesiz muayene sonucu elde edilen sağlık verilerinin çalışanın özel hayatı ve itibarının korunması açısından gizli tutulması zorunludur. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu m. 15/f.son'da vurgulanan bu esasa da uygun olarak kişisel verilerin işlenme şartları Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

TEST COPY

3 Çalışanların Sağlık Verilerinin İşlenmesi

3.1 Sağlık Verilerinin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebebi

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre kişisel veri, *"kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi"* ifade etmektedir. Öte yandan açıklandığı takdirde kişinin mağdur olabilmesine veya ayrımcılığa maruz kalabilmesine yol açacak türden bazı veriler "sınırlı sayıda olmak üzere" Kanunun 6. maddesinde sayılmış ve bu verilerin işlenme şartları belirlenmiştir (Gürsel, 2016: 115 vd.; Okur, 2011: 373-374). Bu kapsamda kişilerin sağlık bilgileri de özel nitelikli kişisel veri olarak belirtilmiştir (Council of Europe, 2018, 335).

Kural olarak özel nitelikli kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi mümkün olmamakla birlikte maddenin üçüncü fıkrasında kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın sağlık verilerinin işlenebileceği öngörülmüştür. Bu çerçevede işyerlerinde koruyucu sağlık hizmeti sağlayan işyeri hekimlerinin görevleri arasında bulunan sağlık muayeneleri sonucu elde edilen verilerin işlenmesinde çalışanın açık rızasının alınması gerekmemektedir (Gürsel, 2016: 124; Council of Europe, 2018, 336). Ancak burada dikkat edilmelidir ki, çalışanın sağlık verileri işle ilgili olarak bireyselleştirilmiş olmalıdır. Bu kapsamda yalnızca işle ilgili gereken testler yapılarak kayda alınmalıdır (Manav, 2015: 112).

3.2 Sağlık Verilerinden Sorumlu Olan ve Verileri İşleyen Kişiler

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre, **veri sorumlusu,** "*kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sistemi kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi"* olarak tanımlanmıştır (m.3/f.1-ı). **Veri işleyen** ise *"veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişi"*dir (m.3/f.1-ğ). Kanunda verilen tanımlar çerçevesinde işverenin veri sorumlusu sıfatını haiz olduğuna şüphe bulunmamaktadır (Gürsel, 2016:121,180). Veri sorumlusu ve veri işleyen kişiler aynı yahut farklı kişiler olabilir.

Çalışanların sağlık verileri açısından konu değerlendirildiğinde bu yükümlülüğün ne şekilde yerine getirildiği konusunun bu hususta önem arz ettiği görülecektir (Yamakoğlu, 2016: 194 vd.). Buna göre, sağlık verilerini işleyen kişi, işverenin çalışanı konumunda olan işyeri hekimi olabileceği gibi, işverenin hizmet satın almak yoluyla belirlediği gerçek veya tüzel kişi de olabilir. Bu çerçevede yetkili Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin (OSGB) yahut Toplum Sağlığı Merkezlerinin (TSM) de veri işleyen konumunda olacağı belirtilmelidir (Çelik vd.2017: 353). Sağlık verilerinin işyeri hekimi veya yetkili kuruluşlar tarafından işlenmesi halinde işveren de Kanunda yer verilen tedbirlerin alınması hususunda bu kişilerle birlikte müştereken sorumludur (KVKK m. 12/f.2). Öte yandan 6331 sayılı Kanunda gerekli nitelik ve belgeye sahip olması halinde işverenin kendisinin de işyeri hekimliği görevini üstlenebileceği öngörülmüştür (m. 6/f.1-a). Bu olasılıkta ise veri sorumlusu ile veri işleyen sıfatı işverende birleşecektir.

4 Sonuç

Sağlık gözetimi yükümlülüğünün yerine getirilmesi ile birlikte çalışanın sağlık geçmişi oluşturulabilmekte ve yapılan işin çalışana etkisi ile mesleğin icrası sırasında çalışanın işe uygunluğu değerlendirilebilmektedir (Özdemir, 2014: 262-263). Bu hususta Kişisel Verilerin

TEST COPY

Korunması Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte işverenlerin, işyeri hekimlerinin ve OSGB (veya TSM)'lerin birtakım sorumluluklarından bahsedilmektedir. Buna göre;

a) Çalışanın sağlık verilerinin ölçülülük ilkesine uygun olarak alınması, doğru ve güncel olması, veri güvenliğinin sağlaması ve gerektiği kadar saklanması zorunludur (Okur, 2011: 389 vd.).

b) Çalışanın sağlık geçmişinin yeni işveren yanında çalışmaya başlandığı zaman aktarılması gerekmektedir. Bu hususta yeterli önlenler alınmak kaydıyla ilgilinin açık rızası aranmadan sağlık bilgileri aktarılabilir (KVKK m. 8/f.2-b).

c) Veri sorumlusu, çalışanını sağlık verilerinin işlenmesi konusunda aydınlatmalıdır. Bu hususta işverenin kendisi veya yetkilendirdiği kişi, çalışana *"veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği, kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği, işlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılabileceği, kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi, 11 inci maddede sayılan diğer hakları"* konusunda bilgi vermelidir (KVKK m. 10).

Anahtar Kelimeler: Kişisel Veri, Sağlık Verisi, Sağlık Gözetimi

Kaynakça

Council of Europe (2018), *Handbook on European Data Protection Law,* Publications Office of the European Union.

Çelik, Nuri., Caniklioğlu, Nurşen. ve Canbolat, Talat. (2017). *İş Hukuku Dersleri,* İstanbul: Beta Yayınevi.

Eyrenci, Öner, Taşkent, Savaş ve Ulucan, Devrim (2017), *Bireysel İş Hukuku,* Beta Yayınevi.

Gürsel, İlke (2016), *İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı,* Ankara: Adalet Yayınevi.

Manav, Eda (2015), "İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* C XIX, Sa 2, 2015, ss. 95-135.

Okur, Zeki (2011), "Türk İş Hukuku'nda İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı". *İş Dünyası ve Hukuk. Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan,* İstanbul Üniversitesi Yayın No: 5006, ss. 368-408.

Özdemir, Erdem (2014), *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku,* İstanbul: Vedat Yayınları.

Yamakoğlu, Efe (2016), *İşverenin İşyeri Hekimi ve İş Güvenliği Uzmanı Çalıştırma Yükümlülüğü,* İstanbul: Seçkin Yayınları.

TEST COPY

THE LEGAL STATUS OF THE FOUNDATION UNIVERSITIES AND THE PROBLEM OF WHETHER THEY CAN BE SOLD: EXAMPLE OF BILGI UNIVERSITY

Murat Buğra TAHTALI[21]

Abstract

Foundation Universities, has become an integral part of public service about edication which is one of the most important public services of the administration, become an integral part of public service. Universities, which are in the administrative organization chart in terms of service, are not subject to any distinction as to whether they are a foundation university or a state university the context of to the services they offer and rights of provide to their graduates in terms of administrative law. Therefore, foundation universities, like state universities, are the institutions established by law and whose assets can only be terminated by law.

Recently, there have been reports that Bilgi University has been sold to another foundation. In this study, it will be examined whether the foundation universities can be sold and if such a process has been done, what will be the consequences within the framework of administrative law principles.

Keywords: Administrative Law, Foundation Universities, State Universities, Public Services About Edication.

VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN HUKUKİ STATÜSÜ VE SATILIP SATILAMAYACAKLARI SORUNU: BİLGİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Özet

Vakıf üniversiteleri, son yıllarda ülkemizdeki sayılarının artması nedeniyle idarenin en önemli kamu hizmetlerinden biri olan eğitim kamu hizmetinin ayrılmaz bir parçası haline gelmişlerdir. İdari teşkilat şemasında hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları içinde yer alan üniversiteler, sunmuş oldukları hizmetler ve mezunlarına sağladıkları haklar yönünden idare hukuku anlamında vakıf üniversitesi veya devlet üniversitesi olup olmaması yönünden herhangi bir ayrıma tabi değildirler. Dolayısıyla vakıf üniversiteleri de devlet üniversiteleri gibi kanunla kurulan ve ancak varlıklarına ancak kanunla son verilebilecek kurumladır.

Yakın geçmişte Bilgi Üniversitesi'nin bir başka vakfa satıldığı şeklinde haberler gündeme gelmiştir. Bu çalışmada Bilgi Üniversitesi örneği üzerinden, vakıf üniversitelerinin satılıp satılamayacağı ve bu yönde bir işlem yapılmış ise bunun sonuçlarının neler olacağı idare hukuku ilkeleri çerçevesinde incelenecektir.

[21] Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, bugra.tahtali@inonu.edu.tr

TEST COPY

Anahtar Kelimeler: İdare Hukuku, Vakıf Üniversiteleri, Devlet Üniversiteleri, Eğitim Kamu Hizmeti.

DÜZELTME: KAYNAKÇA EKLENMELİ

TEST COPY

A BRIEF CRITICISM OF ARTICLE 26 § 1 (B) OF THE INDUSTRIAL PROPERTY LAW THAT LINKS THE CANCELLATION OF THE COMMON NAME TO THE OWNER'S BEHAVIOR

Damla KÜÇÜK[22]

Abstract

A registered trademark, if becomes common name referring to good or service itsself, instead of showing source of good or service, because of giving permission owner to contininue to use it leads to unfair competition, can be demand for it's cancellation. However, according to industrial property law, in order to cancel, trademark must become common name due to the behavior of the brand owner. This arrangement is a repetition of Article 20 (a) of the Directive (Directive (EU) 2015/2436). The United States regulation does not provide such a requirement. According to the related regulation; The primary significance of the registered mark to the relevant public rather than purchaser motivation shall be the test for determining whether the registered mark has become the generic name of goods or services on or in connection with which it has been used. We think that this difference in the regulations regarding the cancellation of the trademarks that have common names stem from the assumptions regarding the ultimate purpose of the trademark law in that legal order and the rightfulness of this should be examined. In this study, applying the doctrine and court decisions, it has been made a a brief critisizm of arrangement in Article 26/1 (b) of the Industrial Property Law which links the cancellation of the trademark which became common name to behavior of trademark owner.

Keywords: Trademark, Common Name, Behaviors of Trademark owner, Cancellation.

SINAİ MÜLKİYET KANUNU'NUN YAYGIN AD HALİNE GELEN MARKANIN İPTALİNİ MARKA SAHİBİNİN DAVRANIŞLARINA BAĞLAYAN 26/1(B) MADDESİNİN KISA BİR ELEŞTİRİSİ

Özet

Tescil edilmiş bir marka, sonradan malın veya hizmetin kaynağı (üreticisi) yerine, malın veya hizmetin kendisine işaret edecek şekilde yaygın ad haline geldiğinde, marka sahibinin kullanımına izin verilmesi haksız rekabete yol açacağından iptali istenebilecektir. Ancak Sınai Mülkiyet Kanunu'na göre yaygın ad haline gelen markanın iptali markanın yaygın ad haline gelmesinin, marka sahibinin fiilleri veya gerekli önlemleri almamasının sonucu olmasına bağlanmıştır (m. 26/1(b)). Bu düzenleme Avrupa Birliği'nde meseleyi düzenleyen Direktif'in 20 (a) maddesinin tekrarından ibarettir (Directive (EU) 2015/2436). Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düzenlemedeyse bu tür bir koşul öngörülmemiştir (Bilge, 2005: 132). İlgili

[22] Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret ABD, dkucuk@sakarya.edu.tr

TEST COPY

düzenlemeye göre; 'tescil edilmiş bir markanın kullanıldığı mal ve hizmetler bağlamında yaygın ad haline gelip gelmediğine, alıcıların satın alma motivasyonundan ziyade, markanın ilgili çevredeki birincil anlamı test edilerek karar verilecektir' (Section 14 of the Lanham Act). Biz yaygın ad haline gelen markaların iptali ile ilgili düzenlemelerdeki bu farklılığın o hukuk düzenindeki marka hukukunun nihai amacına ilişkin kabullerden kaynaklandığını ve bunun haklılığının irdelenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çalışmada, doktrin ve mahkeme kararlarına başvurularak Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 26/1 (b) maddesinde yaygın ad haline gelmiş markanın iptalini marka sahibinin davranışlarına bağlayan bu düzenlemenin kısa bir eleştirisi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Marka, **Y**aygın Ad, **M**arka Sahibinin Davranışları, **İ**ptal.

1 Giriş

Bilindiği üzere, markanın yaygın ad haline gelmesi; temel olarak, tescil edilen bir markanın, sonradan ayırt edicilik özelliğini kaybederek, mal veya hizmetin adı olarak kullanılmaya başlanmasını anlatır.

Bugün gelinen noktada tüm dünyada marka sahibinin, yaygın ad haline gelen markayı eskisi gibi kullanamayacağı kabul edilmekte ve bu durum bir iptal sebebi olarak görülmektedir. Ancak çeşitli hukuk düzenlerine bakıldığında iptal koşullarının aynı olmadığı da anlaşılmaktadır. Nitekim Türk ve Avrupa Birliği Hukuklarında yaygın ad haline gelen bir markanın iptali, markanın yaygın ad haline gelmesinin, marka sahibinin davranışlarının sonucu olması koşuluna bağlanmışken, Amerika Birleşik Devletleri'nde iptal için bu tür bir koşul aranmamıştır. Çalışmada Türk ve Amerikan Hukuklarındaki bu farklılık irdelenmeye çalışılmıştır.

2 Türk Hukuku'ndaki Yaygın Ad Haline Gelmiş Markayla İlgili Düzenlemelere ve Yargıtay'ın Tutumuna Kısa Bir Bakış

Sınai Mülkiyet Kanunu'na göre yaygın ad haline gelen markanın iptali, markanın yaygın ad haline gelmesinin, marka sahibinin fiilleri veya gerekli önlemleri almamasının sonucu olmasına bağlanmıştır (m. 26/1(b)).

Belirtilmelidir ki netice itibarıyla marka sahibinin lehine olan bu tutum, aslında ülkemizde baştan itibaren sürdürülmüş bir tutumdur. Örneğin Cumhuriyet Dönemi'nde markanın yaygın bir ad haline gelmesi durumunda akıbetinin ne olacağına ilişkin ilk düzenlemenin yer aldığı mülga 551 sayılı Markalar Kanunu'nun 37. maddesinde; "Bu kanunla tescil edilmiş markaların sahiplerine tanınan hakların, o markaların sonradan halk tarafından eşya adı haline getirilmesi halinde de, sakıt olmayacağı ve hak sahiplerinin, markalarının başkaları tarafından kullanılmasına karşı itiraz ve dâva hakkını haiz olacağı, davalı tarafın ise o markanın eşya adı haline geldiği def'ini dermeyan edemeyeceği belirtilmiştir.

Görüleceği üzere bu düzenlemeyle, tescil edilen bir markanın, sonradan yaygın ad haline gelse bile iptali engellendiği gibi, marka sahibine de böyle bir markayı münhasıran kullanmaya devam etme hakkı tanınmıştır (Bilge, 2005: 125, 126).

Bu sert düzenleme ancak 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile yumuşatılmış ve yaygın ad haline geldiği tespit edilen markanın hükümsüzlüğünün talep edilebilmesine izin verilmiştir. Ancak hükümsüzlük kararının verilebilmesi, markanın, marka sahibinin davranışları yüzünden yaygın ad haline gelmiş olması

TEST COPY

koşuluna bağlanmıştır. Yani meselenin düzenlenmesi bakımından şu an yürürlükte olan Sınai Mülkiyet Kanunu ile 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname arasında bir fark yoktur.

Bu bakımdan, mevzuattaki bu açık düzenlemeler nedeniyle, Yargıtay'ın uygulamasının da öteden beri aynı yönde olduğu ve tescil edilmiş bir markanın yaygın ad haline geldiği tespit edilse bile bunun marka sahibinin davranışlarına bağlanamadığı sürece, iptal kararı verilmediği de belirtilmelidir[23].

Öte yandan mesele Avrupa Birliği'nde de aynı şekilde düzenlenmiştir. Keza 2015 tarih 2436 sayılı Direktifi'in 20 (a) maddesinde yaygın ad haline gelen markanın iptali marka sahibinin davranışlarının sonucu olmasına bağlanmıştır. Zaten Sınai Mülkiyet Kanunu'ndaki bu düzenleme, aslında Direktif'te yer alan bu düzenlemenin bir tekrarından ibarettir.

3 Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Düzenleme

Yaygın ad haline gelen markanın iptali Amerika Birleşik Devletleri'nde de kabul edilen ve doğrudan federal düzeyde düzenlenen bir meseledir. Bu düzenleme ile zarar gördüğünü iddia eden herkese, tescil edilmiş bir markanın herhangi bir zamanda, tescil edildiği mal veya hizmetler veya bunların bir kısmı için yaygın ad (generic name) haline gelmesi durumunda, bunun iptalini talep yetkisi verilmiştir. Ancak tescilli marka tescil edildiği marka ve hizmetlerin sadece bir kısmı için yaygın ad haline gelmişse, iptal davası ancak bu mal veya hizmetler için açılabilecektir. Ayrıca tescil edilmiş bir markanın özgün bir ürün veya hizmeti tanımlamak veya bunların adı olarak kullanılıyor olması, tek başına bu markanın yaygın ad haline gelmiş olduğunun kabulüne yetmeyecektir (Section 14 of the Lanham Act).

Aynı düzenlemede yukarıda bahsedildiği üzere, yaygın ad haline gelen markanın iptali meselesi de düzenlenmiş ve tescil edilmiş bir markanın kullanıldığı mal ve hizmetler bağlamında yaygın ad haline gelip gelmediğine, alıcıların satın alma motivasyonundan ziyade markanın ilgili çevredeki birincil anlamı test edilerek karar verileceği belirtilmiştir (Section 14 of the Lanham Act).

Görüleceği üzere bu düzenlemede yaygın ad haline gelen bir markanın iptal koşulları arasında bizim hukukumuzun aksine marka sahibinin davranışları anılmamıştır (Bilge, 2005: 132). Nitekim Amerikan Mahkemeleri'nin genel uygulaması da bu yöndedir (Burgunder, 1986: 601, dn. 97). Bir başka ifade ile Amerikan Hukuku'nda marka sahibinin davranışları neden olsun olmasın, yaygın hale geldiği anlaşılan markanın iptaline karar verilebilmektedir.

4 Markanın Yaygın Ad Haline Gelmesinin Koşulları ve Yaygın Ad Haline Gelen Markanın İptal Edilmesinin Gerekçesi

Daha önce de belirtildiği üzere markanın yaygın ad haline gelmesi; tescil edilmiş bir markanın sonradan ayırt edicilik özelliğini kaybederek, mal veya hizmetin adı olarak kullanılmaya başlanmasını anlatır. Bu bakımdan konu hakkındaki yasal düzenlemelerin de etkisiyle, Türk Hukuku'nda bir markanın yaygın ad haline gelmesi için; markanın cins adı olarak yaygın bir kullanım kazanmış olması, bir mal veya hizmeti diğerlerinden ayırt etme niteliğini kaybetmesi ve markanın yaygın bir şekilde cins adı olarak kullanılmaya

[23] Örnek kararlar için bkz. YHGK, 13.10.2010, E. 2010/463, K. 2010/486; Y. 11. HD, 24.03.2014, E. 2013/6838, K. 2014/5657.

TEST COPY

başlanmasının marka sahibinin davranışlarına dayanması olarak üç temel koşulun varlığı aranmaktadır (Bilge, 2005: 127 vd).

Oysa yukarıda kısaca bahsedildiği üzere Amerikan Hukuku'nda bir markanın yaygın ad haline gelip gelmediğine, yasal olarak markanın ilgili çevredeki birincil anlamı test edilerek karar verilmesi esastır (Hoopes, 2016: 36 vd). Doğrudan yasada anılan birincil anlam testi (primary significance test), temel olarak markanın muhtemel alıcıların zihnindeki birincil anlamının, ürünün kendisine mi yoksa üreticisine mi işaret ettiğinin araştırılmasını anlatan bir kavramdır. Buna göre, marka olarak tescil edilmiş bir kavramın muhtemel alıcıların zihnindeki birincil anlamının üreticiye veya ürünün kaynağına değil de ürünün kendisine işaret ettiğinin tespiti, markanın yaygın ad haline geldiği kabulü ve iptali için yeterli olacaktır (Folsom & Teply, 1980: 1327, 1328).

Öte yandan yaygın ad haline gelmiş markanın iptal edilmesinin ardındaki gerekçe ise markanın ayırt edicilik vasfını kaybeden markanın onu kendi adına tescil eden sahibi tarafından münhasıran kullanmasına izin vermenin rekabeti bozacak olmasıdır. Zira marka artık belli bir üreticiden gelen belli bir ürün veya hizmeti değil, o mal veya hizmetin kendisini tanımlar hale gelmiştir. İnsanlar bu mal ve ürünü talep için yaygın olarak bu kavramı kullanır olmuştur. Buna rağmen markanın kullanımını münhasıran tek bir kişiye bırakmak rekabeti haksız olarak sınırlamak anlamına gelecektir. Marka sahibinin rakiplerinin kendi ürünlerini tanımlamak için bu kavramı kullanamaması, marka sahibine tekel oluşturma şansını verecektir. Ancak yaygın ad haline gelen markanın sadece sahibi tarafından kullanılmasına izin verilmesi tüketicilerin de zarar görmesine yol açar. Çünkü bu markayı taşıyan ürünlere benzer ürünleri alabileceği diğer kaynakları tespitte zorlanır (Stern, 1983: 675; Çolak, 2013: 184).

5 Marka Hukuku'nun Amacı

Aslına bakılırsa markanın korunması ile ilgili düzenlemelerle hem marka sahiplerinin hem tüketicilerin dolayısıyla toplumun korunmasının amaçlandığı söylenebilir.

Nitekim marka hukukunun tarihsel olarak haksız rekabet hukukundan neşet ettiği kabul edilir. Gerçekten de markanın korunması ile ilgili düzenlemelerin, rakipler tarafından ticaretin yönünün haksız olarak değiştirilmesini (trade division) önleme amacı (McKenna, 2007: 1860) esas alınırsa, marka hukuku ile asli olarak marka sahiplerinin menfaatlerinin dikkate alınmış olduğu kolayca söylenebilecektir. Örneğin McKenna'ya göre marka hukuku geleneksel olarak üreticilerin yani marka sahiplerinin korunması üstünde yoğunlaşmıştır (McKenna, 2007: 1863). Yine Yazara göre; marka sahibinin menfaatlerine odaklanmış bu koruma, bir yandan kamunun yanıltılmasını engellemeyi de bir amaç olarak kabul etse dahi, kamunun menfaatlerinin korunması amacı, marka sahibinin menfaatlerinin korunması amacına göre tali niteliktedir (McKenna, 2007: 1863, 1864).

Ancak tüketicilerin de ayrı bir menfaat aktörü haline geldiği günümüzde, bu geleneksel / tarihsel yaklaşımın sürdürülebilirliği tartışmalıdır. Keza artık marka hukukunun öncelikli olarak tüketicilerin dolayısıyla toplumun menfaatlerini korumayı amaçladığı görüşü ağır basmaktadır. Hatta Anglo Amerikan Hukuku'nda artık marka hukukunun nihai amacının kamunun korunması olduğunun kabul edildiği söylenebilir (Calboli, 2005: 777; Behr ,2013: 247). Marka hukuku kamuyu, piyasadaki mal ve hizmetlerin kaynağı hakkında yanılmasına engel olarak, korumayı amaçlar. Çünkü marka, tüketicinin o mal ve hizmeti diğerlerinden kolayca ayırt etmesini sağlar. Böylece bir yandan kalite konusunda bir güvence fonksiyonu ifa ederken, diğer yandan da tüketicinin piyasadaki pek çok ürün arasından kendi kriterlerine göre almak istediği mal ve hizmeti araştırma masraflarını da düşürür (Behr, 2013: 248). Buna göre marka korumasının asli amacı tüketici odaklı olarak; tüketicinin tercih yapabilme / karar

TEST COPY

alabilmesini kolaylaştırmak, bu süreci iyileştirmek ve üreticileri arzu edilen kalitede mal ve hizmetleri üretmeye teşvik etmektir (Economides, 1988: 526). Nitekim marka hukukunun asli amacının marka sahiplerinin korunması olduğunu belirten McKenna bile 20. Yüzyıl'ın ortalarından itibaren mahkemelerin bu görüş açılarını değiştirmeye başladığını, marka sahibi ile tüketicinin karşı karşıya geldiği uyuşmazlıklarda, mahkemelerin marka sahibinin menfaatlerine vurgu yapsalar da, net bir şekilde marka hukukunun öncelikli olarak tüketicilerin menfaatlerini korumayı amaçladığını ifade ettiklerini de belirtir (McKenna, 2007: 1866).

6 Yaygın Ad Haline Gelen Markanın İptalinin Marka Sahibinin Davranışına Bağlanmasının Marka Hukuku'nun Amacı Bakımından İrdelenmesi

Ben, yaygın ad haline gelen markaların iptali ile ilgili düzenlemelerdeki bu farklılığın, o hukuk düzenindeki marka hukukunun nihai amacına ilişkin kabullerden kaynaklandığını ve bunun haklılığının irdelenmesi gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla bu noktada bana göre cevaplanması gereken soru da şudur: Marka hukuku ile nihai olarak kimin korunması amaçlanmalıdır; tüketici özelinde toplum mu, yoksa marka sahipleri mi?

Tabi aslında marka hukukunun nihai olarak kimi koruduğuna ilişkin bu farklı kabuller, marka sahibinin ve tüketicilerin menfaati aynı yönde olduğu sürece çok da önem taşımaz. Örneğin marka sahibinin vaki tecavüzlere karşı girişimleri, aynı zamanda o mal ve hizmetin kaynağının ayırt edilebilir olarak kalmasını sağlayacağından, tüketicilerin yani toplumun da yararına olacaktır.

Ancak toplum ve marka sahibinin menfaatlerinin çatıştığı hallerde birisinin diğerine üstün tutulması gerekir ki yaygın ad haline gelen markanın iptalinin marka sahibinin davranışına bağlanması tam da kanun koyucunun bu hususta tercihini gösteren bir durumdur. Nitekim böyle bir markanın iptali marka sahibi ile toplumun menfaatlerini karşı karşıya getirir.

Şöyle ki; bir marka yaygın ad haline geldiği için iptal edildiğinde, marka sahibi zarara uğrar. Keza markayı oluşturmak için bir yatırım yaptığı gibi, markanın iptali, lisans gibi süregelen gelirlerden de yoksun kalmasına yol açar.

Ancak marka sahibinin davranışlarının sonucu olsun olmasın, yaygın ad haline gelmiş olmasına rağmen markanın kullanımına izin verilmesi de hem marka sahibinin rakipleri hem toplumun menfaatlerini zedeleyecektir. Keza bir mal veya hizmeti diğerlerinden ayırt etme özelliğini yitirmiş bir marka, öncelikle tüketicilerin benzer mal ve hizmetler arasında seçim yapma imkanını zedeleyecektir. Ayrıca bir mal veya hizmet kategorisinin adı olarak kullanılan bir kavramın münhasıran bir kişiye bırakılarak piyasada tekel oluşturmasına izin vermek, ürettikleri mal veya hizmet için bu kavramı artık kullanamayacak olan piyasadaki diğer rakiplerin markalarının değerini de azaltacak ve üretimlerini kısmalarına yol açacaktır. Neticede tüketicinin araştırma masrafının artmasına ve rekabet etmekten kurtulmuş marka sahibinin artık daha düşük kalitedeki mal veya hizmetlerine daha yüksek fiyat ödemelerine neden olacaktır. Bunun bir sosyal refah kaybına yol açacağı ise açıktır (Landes & Posner, 1987: 288; Baroni & Palma, 2017: 16).

Bu yönden Türk kanun koyucusu, yaygın ad haline gelen markanın iptalini, marka sahibinin davranışlarının neticesi olması koşuluna bağlayarak, iptali zorlaştırmış ve bu yönden marka sahibinin menfaatini üstün tutmuştur.

TEST COPY

7 Sonuç

Yaygın ad haline gelmiş bir markanın iptal edilmesi dünya çapında kabul edilen bir kural haline gelmiştir. Bunun altında yatan gerekçe ise yaygın bir ad haline gelmiş bir markanın kullanımını münhasır olarak sahibinin devam ettirmesine izin vermenin haksız rekabete yol açacağıdır. Keza marka sahibinin davranışlarının neticesi olsun olmasın, yaygın ad haline gelmiş bir markanın kullanılmasına izin vermek, her ihtimalde rekabet koşullarının hem rakipler ama daha önemlisi tüketicilerin dolayısıyla toplumun aleyhine ihlal edilmesine sessiz kalınması anlamına gelir. Dolayısıyla yaygın ad haline gelen markanın, bu durum ancak marka sahibinin davranışlarının neticesi ise iptaline karar verilmesi, marka sahibini toplumun zararına rağmen korumaya devam etmek için, bu evrensel kuralın dolanılmasıdır. Bu nedenle Sinai Mülkiyet Kanunu'nun 26/1 (b) maddesindeki bu koşul kaldırılmalıdır.

Kaynakça

Baroni Andreza Cristina, Palma, Mònica Piedad. (2017). *Trademark Generification: A Crosscountry Comparison of Legal Regimes Regarding the Loss of the Exclusive Right*, https://www.itcilo.org/masters-programmes/ll-m-in-intellectual-property/final-research-papers/trademark-generification-a-crosscountry-comparison-of-legal-regimes-regarding-the-loss-of-the-exclusive-right, 07.09.2019.

Behr, Lauren (2013). "Trademarks for the Cure: Why Nonprofits Need Their Own Set of Trademark Rules", *Boston College Law Review*, 54 (1), ss. 243 – 274.

Bilge, Mehmet Emin (2005). "Markanın Yaygın Ad Haline Gelmesi", *BATİDER*, 23 (1), ss. 125 – 154.

Burgunder, Lee (1986), "Trademark Registration of Product Colors: Issues and Answers", *Santa Clara Law Review*, 26 (3-4), ss. 581 – 617.

Calboli, Irene (2005). "Trademark Assignment With Goodwill: A Concept Whose Time has Gone, *Florida Law Review*, 57 (4), ss. 771 – 842.

Çolak, Uğur (2013). "Markanın Jenerik Hale Gelmesi Nedeniyle Hükümsüzlük Davası", *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı*, Ankara: 2012, ss. 179 – 200.

Economides, Nicholas S. (1988). "The Economics of Trademarks", *Trademark Reporter*, 78, ss. 523 – 539.

Folsom Ralph H. & Teply, L. L. (1980). "Trademarked Generic Words", *Yale Law Journal*, 89 (7), ss. 1323 – 1359.

Hoopes, Neal A. (2016). *Reclaiming the primary significance test: dictionaries, corpus linguistics, and trademark genericide*, https://ssrn.com/abstract=3025850 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3025850, 08.09.2019.

Landes William M. & Posner, Richard A. (1987). "Trademark Law: An Economic Perspective", *The Journal of Law & Economics*, 30 (2), ss. 265-309.

McKenna, M. P. (2007). "The Normative Foundations of Trademark Law", *Notre Dame Law Review*, 82 (5), ss. 1839 – 1916.

TEST COPY

"THE CONSTITUTION OF THE EUROPEAN UNION" AS A SOCIAL ENGINEERING TOOL: INTRODUCTION OF A LEGITIMACY BASED CONCEPTUAL FRAMEWORK

Ali Ersoy KONTACI[24]

Abstract

By the beginning of 2000's, it was believed that the ever-expanding unification of the European Union, coupled with the complexity of the existing institutional structure, ambiguity in the decision-making processes and the problems of distribution of authority resulted in a democratic deficit in the eyes of the European public opinion. The "Laeken Declaration on the Future of European Union" offered a renew perspective of the Union, which would be an effective and world-leading institution on the one hand and more transparent, clear and democratically strengthened on the other. I order to achieve such objectives, a "Convention" was to be gathered and a broader debate was to be conducted on the future of the European Union thereof.

The "Draft Treaty on the Constitution of Europe" ("Constitution of the EU"), which was the final product of Convention, consisted of 448 Articles under 4 Chapters, in addition to 36 Protocols, 2 Annexes and 50 Declarations on several provisions and protocols. Nevertheless, the whole constitutional initiative, which had already been criticized for both its content and the manner it was drafted, ended in a great disappointment when it was rejected in a referendum held in the Netherlands, quickly followed by another one in France.

The Constitution of the EU represents one of the most ambitious attempts to regulate several areas of positive and social sciences, ranging from finance to agriculture, from foreign relations to defence policy, from public administration to political decision-making mechanisms, by legal tools on a supra-national level. In this presentation I aim to offer analytical overview of the accomplishments and the failures of such venture from a legitimacy-based perspective and present a general conceptual framework on the potential impact of legal tool on areas of positive and social sciences, taking the performance analyses of the European Constitution attempt into consideration.

Keywords: The Constitution of the European Union, Laeken Declaration, social engineering, legal tools.

TEST COPY

[24] Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, kontaci@law.ankara.edu.tr

TOPLUMSAL BİR MÜHENDİSLİK ARACI OLARAK "AVRUPA BİRLİĞİ ANAYASASI" GİRİŞİMİ VE ETKİSİ: MEŞRUİYET TEMELLİ BİR KAVRAMSAL ÇERÇEVE ÖNERİSİ

Özet

2000'li yılların başlarında, Avrupa Birliği'nin gittikçe ilerleyen bütünleşme süreci, var olan kurumsal yapının karmaşıklaştığı, Birlik'in karar alma usullerinin belirsizlik ve yetki paylaşımı sorunları nedeniyle, Avrupa Kamuoyu nezdinde bir meşruiyet açığı ortaya çıktığı düşünülüyordu. Böyle bir gündemde, 2001 yılında ilân edilen "Avrupa Birliği'nin Geleceği Hakkında Laeken Deklarasyonu" ile; bir yandan etkin ve dünya meselelerinde söz sahibi olan, diğer yandansa daha şeffaf, daha anlaşılır ve demokratik karakteri güçlendirilmiş bir Birlik hedefi sunuluyordu. Anılan hedeflere ulaşabilmek içinse, bir "Konvansiyon" toplanması ve burada Avrupa'nın geleceği üzerine daha geniş bir tartışma yürütülmesi kararlaştırıldı.

Konvansiyon'un çalışmaları sonucunda hazırlanan "Avrupa için bir Anayasa Oluşturan Anlaşma Taslağı" ("Avrupa Birliği Anayasası"), 4 ana bölüm altında toplam 448 madde ile bunlara eklenen 36 Protokol ve 2 Ek'ten, ve ayrıca çeşitli hükümler ve protokollere ilişkin olarak yayımlanan 50 Bildirge'den oluşmaktaydı. Ne var ki, hem hazırlanış biçimi hem de içeriği açısından büyük tartışmalara konu olan metnin, önce Hollanda'da ardından da Fransa'da yapılan halkoylamalarında reddedilmesi, şaşalı törenlerle başlayan Anayasa macerasının büyük bir hayal kırıklığıyla sonlanmasına neden oldu.

Avrupa Birliği Anayasası, aslen pozitif ve sosyal bilimlerin konusu olan ve ekonomiden tarıma, dış ilişkilerden savunma politikalarına, kamu yönetiminden siyasal karar alma mekanizmalarına kadar pek çok konunun ulus-üstü düzeyde ve hukuk kuralları aracılığıyla düzenlenmesi çabasının en dikkat çekici örneklerinden biri olarak karşımızda durmaktadır. Bu tebliğde, söz konusu girişimin başarı ve başarısızlık haritası meşruiyet tabanlı bir bakış açısıyla analiz edilmeye çalışılacak ve "AB Anayasası" girişiminin performans analizinden hareketle, hukukî araçların pozitif ve sosyal bilim alanlarındaki etkisine yönelik genel bir kavramsal çerçeve önerisi sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği Anayasası, Laeken Deklarasyonu, toplumsal mühendislik, hukukî araçlar.

DÜZELTME: KAYNAKÇA EKLENMELİ

TEST COPY

THINKING ON THE CONCEPTS OF LAW - JUSTICE BY USING THE EXAMPLE OF "*REİS BEY*"

Kudret SAVAŞ[1]

1 Introduction

The law, which is one of the most necessary aspects for the continuation of social life and the survival of human communities in a certain order, is a question of who practices arise from time to time. It is one of the oldest arguments of humanity whether the laws that are put in place to ensure justice and not to damage the sense of justice are sufficient to ensure justice. This debate has become one of the issues that humanity has been dealing with for a long time, as well as in terms of the breadth of the debate area. Human beings have continued this debate for centuries in texts of different fields and this debate has found its own place in literary texts.

2 "Reis Bey"

It is possible to find texts in the literature of other nations as well as in the Turkish literature in which the discussion is conducted. One of the most important texts in which this debate is conducted is Reis Bey, written by Necip Fazıl Kısakürek. Mr. Reis discusses the events that occurred after a murder defendant was sentenced to death and the execution of the sentence. In the work, the internal accounting and the change he experienced after he realized the wrongness of the decision made by the head of the court, who did not recognize any other right outside the law, is expressed in a striking way. The person who is the head of severe punishment, after this sentence, enters into philosophical and conscientious questions about the law, which is the only truth he has ever known. Reis Bey, who posits the thesis that the law must be supported by conscientious provisions in order to ensure a sense of justice in society, has a unique place in our literature with the interesting connections between the law-conscience and the sense of Justice. In this study, the author's thoughts about these concepts will be examined based on the work titled Reis Bey.

Keywords: Law, Justice, conscience, Necip Fazil, Reis Bey.

TEST COPY

REİS BEY ÖRNEĞİNDEN HAREKETLE KANUN- ADALET KAVRAMLARI ÜZERİNE DÜŞÜNMEK

[1] Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümü, kudretsavas@gmail.com

1 Giriş

Toplumsal hayatın devam etmesi, insan topluluklarının belli bir düzen içerisinde yaşayabilmesi için en gerekli hususlardan birisi olan kanun, zaman zaman ortaya çıkan kim uygulamalarla bir sorgulamaya muhatap olmaktadır. Adaletin gerçekleşmesi ve adalet duygusunun zedelenmemesi için konulan kanunların adaleti sağlamada yeterli olup olmadıkları insanlığın en eski tartışmalarından birisidir. Bu tartışma eski olduğu kadar tartışma alanın genişliği bakımından da insanlığın en uzun süre uğraştığı meselelerden biri haline gelmiştir. İnsanoğlu bu tartışmayı değişik alanlara ait metinlerde asırlarca sürdürmüş ve bu tartışma edebi metinlerde de kendine yer bulmuştur.

2 *Reis Bey*

Diğer milletlerin edebiyatlarında olduğu kadar Türk edebiyatında da söz konusu tartışmanın yürütüldüğü metinlere rastlamak mümkündür. Bu tartışmanın yürütüldüğü en önemli metinlerden birisi de Necip Fazıl Kısakürek tarafından kaleme alınan Reis Bey'dir. Reis Bey, bir cinayet sanığının idama mahkûm edilmesi ve hükmün yerine getirilmesinden sonra gelişen olayları ele almaktadır. Eserde kanunun dışında başka bir doğru tanımayan mahkeme reisinin verdiği kararın yanlışlığını anlamasından sonra yaşadığı iç muhasebeler ve geçirmiş olduğu değişim çarpıcı bir biçimde dile getirilmektedir. Ağır ceza reisi olan kişi, bu hükümden sonra o ana kadar tanıdığı tek doğru olan kanunla ilgili felsefi ve vicdani sorgulamalara girişir. Toplumda adalet duygusunun sağlanabilmesi için kanunun mutlaka vicdani hükümlerle desteklenmesi gerektiği tezini ortaya koyan Reis Bey, kanun -vicdan ve adalet duygusu arasında kurduğu ilginç bağlantılarla edebiyatımızda kendine has bir yere sahiptir. Çalışmamızda Reis Bey adlı eserden hareketle yazarın söz konusu kavramlar hakkındaki düşünceleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kanun, adalet, vicdan, Necip Fazıl, Reis Bey.

DÜZELTME: KAYNAKÇA EKLENMELİ

TEST COPY

LITERARY TEXT BETWEEN CONSCIENCE AND LAW: EXAMPLE OF "YALNIZ EFE"

Kudret SAVAŞ[1]

1 Introduction

Literary texts have played an important role for centuries in establishing the inner voice of humanity and its conscientious provisions. Literary texts, from tales to epics, from epics to folk tales, which are the products of the first period of humanity, have the task of presenting The Voice of the social conscience in the face of many practices that the social conscience does not accept- even legal. In this respect, the literary texts that evolved into a modern form in the last period of humanity and emerged with their own unique understanding of writing are not at all different from their predecessors. One of the best known examples of these texts worldwide is “Miserables”, which has the task of exerting the inner voice of the individual between law and conscience. "Miserables" is the story of an individual who has been forced to flee the law all his life but has fulfilled his conscientious obligations.

2 Yalnız Efe As An Example For Turkish Literature

In our literature, it is possible to count many works that can be regarded as cultic works of the literary genre, which in similar forms serve to express the tightness between the law and the conscience. One of them is the story “Yalnız Efe” written by Ömer Seyfettin, which is as famous as the author. In this study, we will try to examine how the division of Turkish society between law and conscience is reflected in the literary text, and the attitude of the individual and society in the face of the law, even if the conscientious dimension is missing, in the context of Yalnız Efe story alone.

Keywords: Justice, Law, conscience, social conscience, Ömer Seyfettin, Yalnız Efe.

VİCDAN VE KANUN ARASINDA EDEBİ METİN: “YALNIZ EFE” ÖRNEĞİ

1 Giriş

Edebi metinler insanlığın iç sesini ve vicdani hükümlerini ortaya koyma bakımından asırlar boyunca önemli bir işlev üstlenmiştir. İnsanlığın ilk dönem ürünleri olan masallardan destanlara, destanlardan halk hikâyelerine kadar edebi metinler toplumsal vicdanın kabul etmediği - kanuni dahi olsa- birçok uygulamanın karşısında toplumsal vicdanın sesini ortaya koyma görevini üstlenmiştir. İnsanlığın son döneminde modern bir biçime evrilen ve kendine

[1] Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümü, kudretsavas@gmail.com

TEST COPY

has yazma anlayışları ile ortaya çıkan edebi metinler de bu bakımdan öncülerinden hiç de farklı değildir. Kanun ve vicdan arasında kalan bireyin iç sesini dışa vurma görevi üstlenen bu metinlerin dünya çapındaki bilinen en iyi örneklerinden birisi "Sefiller"dir. "Sefiller" hayatı boyunca kanundan kaçmak zorunda kalan ama vicdani yükümlülüklerini yerine getiren bir bireyin hikâyesidir bir bakıma.

2 Türk Edebiyatında Bir Örnek: Yalnız Efe

Edebiyatımızda da benzer biçimlerde kanun ve vicdan arasındaki sıkışmışlığı dile getirmeye yarayan ve yazınımazın kült eserleri olarak kabul edilebilecek birçok eseri saymak mümkündür. Bunlardan birisi de Ömer Seyfettin'in kaleme almış olduğu ve en az yazar kadar meşhur olan öyküsü "Yalnız Efe"dir. Bu çalışmada Türk toplumunun kanun ve vicdan arasındaki bölünmüşlüğünün edebi metne nasıl yansıtıldığını, vicdani boyutu eksik olsa dahi bireyin ve toplumun kanun karşısında takılmış olduğu tavrı Yalnız Efe hikâyesi bağlamında incelemeye çalışacağız.

Anahtar kelimeler: adalet, kanun, vicdan, toplumsal vicdan, Ömer Seyfettin, Yalnız Efe.

DÜZELTME: KAYNAKÇA EKLENMELİ

TEST COPY

FIXED TERM EMPLOYMENT AGREEMENTS WITH THE TEACHERS IN PRIVATE SCHOOLS

Canan ÜNAL[1]

TEST COPY

Introduction

According to the Education Indicators of National Education Ministry, total number of teachers of formal education in private education institutaions is 169 million 740[2]. These teachers are the "employees" who work based on an "employment agreement" under the Employment Code numbered 4857. That's why the essential subjects like working conditions, personel benefits, ending of the employment agreements are within the scope of the Employment Law.

In this study, fistly the legal characteristic of the employment agreements between private education institutions and teachers will be analyzed. Secondly, the consequences of fixed term employment agreements will be explained.

1 Conclusion of Fixed Term Employment Agreement

According to the Code on Private Education Institutions numbered 5580 (Official Gazette dated 14.02.2007 numbered 26434) "*The employment agreement between a manager, teacher, expert instructor and qualified instructor and the founder and founder representative shall be concluded in written form for at least a calendar year by complying the principles in the regulation*." (Art. 9). It is discussed by doctrine and the courts whether such an employment agreement is signed as a fixed term agreement for one year or as a permanent agreement which is for at least one year. As a result of the different judgments given by the different chambers of the Court of Appeals, a decision of joint chambers was given.

The decision of joint chambers dated 23 February 2018 described the employment agreements with teachers in the private education institutions as "fixed term employment agreement"[3]. The Court of Appeals made such binding decision by taking into consideration that the purpose of the norm is to ensure the permanency of education.

---

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara University Law Faculty, canan.unal@marmara.edu.tr

[2] National Education Statistics, Formal Education, publication date: 06.09.2019, http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=361 (Access date: 27.09.2019), p. 41.

[3] Court of Appeal General Assembly on the Unification of Judgments 23 Feb. 2018, merits no. 2017/1, decree no. 2018/2, Official Gazette dated 29 June 2018, numbered 30463.

2 Results of Conclusion of the Fixed Term Employment Agreement

As mentioned in the decision of joint chambers dated 23 February 2018, the fixed term employment agreements are for the benefit of students by ensuring permanency of education. However this has negative consequences for the teachers.

The teachers working in the private education institutions cannot file a reinstatement lawsuit against the employer. Moreover, the teachers are not entitled to severance and/or notice pay when the duration of agreement is over.

Conclusion

Since the decisions of joint chambers are binding in our legal system, the employment agreement with the teachers in the private education institutions is concluded as "fixed term employment agreement". Consequently, the teachers have been negatively affected.

Keywords: private education institutions, teacher, fixed term employment agreement, severance pay, notice pay

TEST COPY

ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ İLE YAPILAN BELİRLİ SÜRELİ İŞ SÖZLEŞMELERİ

Giriş

Milli Eğitim Bakanlığı Örgün Eğitim İstatistiklerine göre, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında özel öğretim kurumlarındaki öğretmen sayısı, 169.740'tır[1]. Bu öğretmenler, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında "iş sözleşmesi" ile çalışan "işçiler"dirler. Dolayısıyla, çalışma koşulları, özlük hakları, iş sözleşmelerinin sona ermesi gibi hayatlarını ikame açısından önem taşıyan birçok konu "İş Hukuku"nun konularını oluşturmaktadır.

Bu çalışma ile, özel öğretim kurumları ile öğretmenler arasında yapılan iş sözleşmelerinin hukuki niteliği incelenecek olup söz konusu sözleşmelerin belirli süreli yapılması zorunluluğunun sonuçları ortaya konacaktır.

1 Belirli Süreli İş Sözleşmesi Yapma Gereği

5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na (RG 14.02.2007, 26434) göre "*Kurumlarda çalışan yönetici, öğretmen, uzman öğretici ve usta öğreticiler ile kurucu ve kurucu temsilcisi arasında yapılacak iş sözleşmesi, en az bir takvim yılı süreli olmak üzere yönetmelikle belirtilen esaslara göre yazılı olarak yapılır.*" (m. 9). Söz konusu düzenleme sonucunda öğretmenler ile iş sözleşmelerinin bir yıl süreli (belirli süreli) mi yoksa en az bir yıl olmak üzere belirsiz süreli mi yapılacağı, doktrinde önemli tartışmalara sebep olduğu gibi yargının da uzun yıllarca gündemini oluşturmuştur. Konu hakkında Yargıtay'ın farklı daireleri

[1] ***Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim***, yayınlanma tarihi: 06.09.2019, http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=361 (Erişim tarihi: 27.09.2019), s. 41.

arasında görüş ayrılıklarının ortaya çıkması, bir içtihadı birleştirme kararı verilmesine sebep olmuştur.

Yargıtay tarafından 23 Şubat 2018 tarihinde verilen içtihadı birleştirme kararı ile özel öğretim kurumlarında öğretmenler ile yapılan iş sözleşmelerinin hukuki niteliğinin belirli süreli iş sözleşmesi olduğu ifade edilmiştir[1].

İçtihadı birleştirme kararında konu açıklığa kavuşturulmuştur: "*5580 sayılı Kanunun 9'uncu maddesinde belirtilen sözleşmenin belirsiz süreli olduğunun kabulü hükmün amacına aykırıdır. Çünkü hükmün amacı öğrencinin eğitiminin aksamadan sürmesidir. Başka bir ifadeyle, yapılacak amaca uygun yorum, söz konusu normun işçiyi (öğretmeni) değil, eğitimi ve öğrencileri koruduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yasa bunu, bir yıl devam eden veya birbirini izleyen ve haklı bir neden olmaksızın feshedilmesi hukuka aykırı olan belirli süreli iş akitlerinin kurulmasını öngörmekle sağlamaktadır.*" Ayrıca ifade edildiği üzere "*.....eğitim ve öğretim konusunda geniş bir takdir yetkisine sahip olan kanun koyucunun eğitim ve öğretimi güvenceye alarak, yeknesak bir model oluşturarak öğrencilerin eğitiminin aksamadan sürdürülmesini amaçladığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla sözleşmeninbelirsiz süreli olduğunun kabulü halinde eğitim ve öğretim faaliyetlerinin devamı sırasında tarafların iş sözleşmesini bildirimli olarak feshetmesi durumunda, kanun koyucunun bu amacının gerçekleşmeyeceği de her türlü tartışmanın dışındadır.*".

Kararda ayrıca 5580 sayılı Kanun'un 8 ve 9'uncu maddeleriyle amaçlananın, eğitim-öğretimin, öğrenciler bakımından bir yıl kesintisiz devam etmesini sağlamak olduğunun açık olduğu ifade edilirken bu nedenle ne özel öğretim kurumuna ne de öğretmene daha kısa süreli sözleşme yapma imkanı tanındığına işaret edilmiştir. Bu şekilde ayrıca, belirli süreli sözleşme yaparak, tarafların süreli fesih hakkını kullanmaları da önlendiğine açıkça yer verilmiştir. Bu nedenle de özel okul öğretmenleriyle "en az bir takvim yılı süreli" sözleşme imzalanmasını öngören Kanun'un 9'uncu maddesi, diğer maddeleriyle birlikte ve amacına uygun şekilde yorumlandığında, anılan sözleşmelerin belirli süreli olduğu sonucuna varılmıştır.

Karar metninde ayrıca "en az bir takvim yılı süreli" ibaresinin, hangi sözleşme türünü ifade ettiği konusunda ortaya çıkan tereddütü ortadan kaldırmak bakımından, aynı maddenin ikinci cümlesinin göz önünde bulundurulması gerektiği ifade edilmiştir. Sözü edilen cümleye göre, "*Mazeretleri nedeniyle kurumdan ayrılan öğretmen ve öğreticilerin yerine alınacak olanlar ile devredilen kurumların yönetici öğretmen ve öğreticileri ile bir yıldan daha az süre için de iş sözleşmesi yapılabilir.*". Kararda bu cümlede "dahi" anlamında kullanılan "de" bağlacı dikkate alındığında, iki cümle arasında anlam bütünlüğünün sağlandığının, "Bir yıldan daha az bir süre için de iş sözleşmesi yapılabilir" ibaresinden ikinci cümlenin belirli süreli sözleşmeyi düzenlediği açıkça anlaşıldığı ifade edilmektedir. Buna göre de birinci cümledeki ibarenin belirli süreli sözleşmeyi amaçladığı tartışmasız olduğu belirtilmiştir.

Yargıtay içtihadı birleştirme kararından anlaşıldığı üzere, 5510 sayılı Kanun ile eğitim ve öğretim faaliyetlerinin aksamaması amacı gözetilerek öğretmenler aleyhine de olsa özel öğretim kurumları ile yapılan sözleşmeleri belirli süreli iş sözleşmesi olarak nitelendirilmiştir. Bu bağlayıcı karar ile, konu hakkındaki tartışmalar sona ermiştir.

2 Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Sonuçları

[1] Yargıtay İBBGK 23 Şubat 2018, E. 2017/1, K. 2018/2, RG 29 Haziran 2018, 30463.

TEST COPY

Yargıtay içtihadı birleştirme kararında da ifade edildiği gibi, sözleşmenin belirli süreli iş sözleşmesi olarak nitelendirilmesi, kanun hükmünün eğitimin sürekliliğini ve öğrencileri koruma amacının gereğidir. Bu durum ise işçinin yani öğretmenin aleyhine sonuçlar doğurmaktadır.

Özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenler, iş sözleşmelerinin feshi halinde işe iade davası açamayacaktır. Daha doğru bir ifadeyle, işe iade davası açsalar dahi davaları kabul edilmeyecektir. Yine, bu öğretmenler iş sözleşmelerinin süresinin sona ermesi sonucu sona ermesi halinde kıdem tazminatı ve/veya ihbar tazminatına hak kazanamayacaklardır.

Sonuç

Hukukumuzda içtihadı birleştirme kararlarının bağlayıcı olması, özel öğretim kurumları ile öğretmenler arasında belirli süreli iş sözleşmesi yapılmasını zorunlu kılmıştır. Bu durum sonucunda öğretmenlerin diğer işçilere nazaran dezavantajlı konuma geldiklerini söylemek hatalı olmayacaktır. Menfaatler dengelenirken, eğitimin sürekliliği ile öğrencilerin korunması, öğretmenlerin korunmasına tercih edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Özel öğretim kurumları, öğretmen, belirli süreli iş sözleşmesi, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı

Kaynakça

Alpagut, Gülsevil. (1998). *Belirli Süreli İş Sözleşmesi*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Astarlı, Muhittin. (2017). "İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi Açısından Yargıtayın 2015 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", *Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2015*, 25-26 Kasım 2016, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz ve Beste Gemici Filiz. (2016) "Yargıtay Kararları Işığında Özel Okul Öğretmenleri ile Yapılacak İş Sözleşmelerinin Türüne İlişkin Bir Değerlendirme", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1-2*, Temmuz-Ağustos.

Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz. (2016). "5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu Kapsamında Yapılan Zincirleme İş Sözleşmesinin Sona Ermesinde Kıdem Tazminatı", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 74.

Canbolat, Talat. (2007). "Mevzuatta Öngörülen Bazı İş Sözleşmesi Türlerinin 4857 Sayılı İş Kanununun Belirli Süreli İş Sözleşmesine İlişkin Esasları Yönünden Değerlendirmesi", *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, S. 13.

Centel, Tankut. (2007) "Özel Okul Öğretmeniyle Sözleşme Yapılması", *Sicil*, S. 6, Haziran.

Çelik, Nuri. Caniklioğlu, Nurşen ve Talat Canbolat. (2018). *İş Hukuku Dersleri*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Erener, Ebru. (2017). *Türk İş Hukukunda Asgari Süreli İş Sözleşmesi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Sümer, Haluk Hadi. (2016). "Özel Öğretim Kurumu Öğretmenlerinin İş Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1-1, C. 15, Ocak-Şubat.

TEST COPY

Süzek, Sarper. (2019). *İş Hukuku*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

TEST COPY

CHANGING PARADIGMS & FUNCTIONS OF INTERNATIONAL INVESTMENT LAW

Özge VARIŞ[1]

1 Introduction

The ISDS system has been considered as a shield for protecting actors' rights within the international investment regime. However, contemporary global developments indicate a possible paradigm shift. As a result, international investment law must operate as a sword for sustaining its promulgation.

The new international economic order was presented in the 1970s and now it is not working. Yet, we are at the beginning of the 4th industrial revolution which may cause a catastrophic effect on the humanity and global order as we know.[2] As a consequence of this revolution, research indicates the increase of the unemployment and economic inequality. According to Joseph Stiglitz "What we have been observing – wage stagnation and rising inequality, even as wealth increases – does not reflect the workings of a normal market economy, but of what I call "ersatz capitalism."[3] Climate change and 4th industrial revolution can cause a paradigm shift[4] in the world order.

In international law, states are still the main actors of the international community, retaining full sovereignty in their domains. This results in their full power on the international stage, with actions limited only by international law and the binding decisions of international organizations.

In this changing world, we should re-define the frameworks of international law, globalization, so, fundamentally, this research is challenging the idea of the foundation of the existence of international investment law and the ISDS system as a catalyst and stabilization tool for investors and, as such, considers the rasion d'etre of international investment law from a wider perspective, as a supporting tool for stabilizing the global economic order. In this regard, the main question evoked is "How can international investment law help to provide global economic stability?"

In order to respond the question, firstly, the current function and role of international investment law and the ISDS, the current developments of the international investment regime and ties between actors in the system, as well as the possible impacts the proposed reforms in the ISDS system and other dispute settlement choices, and then the necessity of international

TEST COPY

[1] Assistant Professor, Kirklareli University, ozgevaris@klu.edu.tr
[2] Schwab, 2017
[3] Stiglitz, 2017
[4] Kuhn, 2012

investment law, ISDS system and the changing in function of international investment law as a source of stabilizing the global investment regime will be analysed.

2 Changing Landscape of International Investment Law

Today, the term 'international institution' is complex. Actors in the system include not only states but also other international organizations – and their motivation and governance mechanisms vary. State agencies or international organizations – for example, the European Union – may initiate or become members of other international organizations.

Besides public international organizations, other international institutions have significant roles in contemporary international law. Therefore, a definition of international institutions and their relationships with other actors in the international system is complicated by contemporary international legal regimes. International organizations, multinational co-operations, dispute settlement bodies, non-governmental organizations are all part of the international system and they can affect the system.

Therefore, the main research question of this section demands an understanding of the impacts of actors of international investment law for changing conditions of globalization and the new shapes of their roles. To this end, this study focuses on the changing roles of actors in international law – specifically public international organizations – in the contemporary world; and their impact on investor-state dispute settlement (ISDS) system. In order to make this analyses, the actors of international investment law and their roles will be discussed. Secondly, the contemporary roles of ISDS institutions will be examined. Lastly, the on-going reforms and possible future impacts on the ISDS will be discussed.

2.1 Actors of International Investment Law

2.2 Impact of International Organizations International Investment System

3 Changing Function of International Investment Law

The current investor-state dispute settlement (ISDS) system need for consistency, coherence in international investment law but fails to provide solutions in itself and misses the bigger picture and ignores the realities and nature of the international investment law. On the other hand, a more consistent and coherent international investment law regime can be sustained, as with reforms, plus with the integrity of other actors in the regime and supportive policies.

The actors in the international investment law regime are home-states and host-states, therefore they are sovereign actors in international law, foreign investors and dispute settlement bodies. Disputes and their settlement, make up a challenging aspect of the international investment law regime.

Accordingly, this part aims to discuss the question "What will be the risks and advantages of changing functions of international investment regime for stabilizing international investment regime and global economic crisis?" Therefore, this part will mainly analyse reflections global function of international investment law and the suitability of the use as a stabilizer.

3.1 Function of International Law

TEST COPY

3.2 Impact of International Investment Law on Global Economic System

4 Conclusion

Although the term international organization is a new term, international organizations have been in existence throughout history. Albeit, international organizations are still key players after sovereign states in maintaining the international rule of law in the international environment, other international institutions have growing influence in international law.

Sovereign states and investors are major players and their determination –on these issues- is the key. Other actors, such as UNCITRAL, dispute settlement institutions, have important roles in highlighting the problems and possible future malfunctions. International institutions, especially dispute settlement institutions, and arbitrators are equally important because issues and criticisms relating to consistency and coherence generally arise at that stage. As such, they play a significant role in creating consistent and coherent, and so also predictable, reliable and sustainable, international investment law.

Keywords: investment, global economic order, international law

Kaynakça

Klaus Schwab 'Fourth Industrial Revolution', Penguin Group, UK, 1st edn, 2017

Joseph Stiglitz 'Democracy in the Twenty-First Century' < https://www.socialeurope.eu/democracy >, 2017

Thomas Kuhn 'Structures of Scientific Revolutions', University of Chicago Press, USA, 4th edn, 2012

Henry G. Schermers and Niels Blokker, International Institutional Law: Unity Within Diversity (Brill 2011)

TEST COPY

EVALUATION OF MARRIAGE-LIKE LIFE MODELS FROM FEMINIST LAW PERSPECTIVE

Necla ÖZTÜRK[36], Derya COŞKUN[37]

Although marriage as an institution is regulated in the Turkish Civil Code, the definition of marriage is not included in the law. Marriage is defined by Doctirine of Turkish Civil Law as the unification of the wills of two people of different sexes in accordance with the conditions required by law to establish a full and continuous life partnership" (Zevkliler, Havutçu: 2002, 222). However, the dynamics of social norms as a result of modernization has changed and due to these changes, marriage-like life models, which are an alternative to traditional marriage, began to emerge. In this group, it is possible to consider single couples who have the will to start a family and who prefer to live together without realizing the legally accepted form of marriage of two persons of sexes.

In Turkey marriage-like life models is basically existant in two ways; first and most common one is of copules with imam marriage -which is seen commonly as a form of religious agreement- and couples without either civil or imam marriage. While these associations, which are seen as alternatives to marriage in many countries in the USA and Europe, are legally protected to some extent, they are not legally and socially accepted in our country. Therefore, the subject was preferred and considered worthy of examination.

In our country, marriage-like relationships is a social fact, but it lacks legal protection and this creates serious grievances. It is observed that this type of relationships lead to various problems for the individuals in terms of economic, social and cultural as well as legal. The aim of this study is to evaluate the legal and sociological aspects of individuals who prefer marriage-like coexistence models in the context of gender.

Keywords: marriage, marriage-like life models, feminist law

TEST COPY

EVLİLİK BENZERİ BİRLİKTE YAŞAM MODELLERİNİN FEMİNİST HUKUK PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evlilik kurumu, Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenmekle birlikte Kanunda evlenmenin tanıma yer verilmemiştir. Türk Medeni Hukuk Doktrininde evlenme, şu şekilde tanımlanmıştır; *"cinsiyetleri farklı iki kişinin iradelerinin, tam ve sürekli bir hayat ortaklığı kurmak üzere, hukukun aradığı koşullara uygun olarak birleşmesidir*" (Zevkliler, Havutçu: 2002, 222). Ancak toplumsal değişimle birlikte geleneksel evliliğe alternatif olan evlilik benzeri yaşam modelleri

[36]Assoc. Dr. Akdeniz University, Faculty of Law, Head of Private International Law Department, ozturknecla@akdeniz.edu.tr
[37] Akdeniz University, Women's Studies and Gender, Graduate Student, deryaacoskunn@gmail.com

görülmeye başlanmıştır. Aile kurma iradesine sahip, bekar, farklı cinsiyetten iki kişinin hukuken kabul edilen evliliğin şekli unsurlarını gerçekleştirmeksizin birlikte yaşamayı tercih eden çiftleri bu grupta değerlendirmek mümkündür.

Türkiye'de evlilik benzeri yaşam modelleri, halen geleneksel olarak varlığını sürdüren imam nikâhlı birliktelikler ve dini ya da resmi nikâh olmaksızın birlikte yaşama şeklinde kendini göstermektedir. ABD ve Avrupa'da birçok ülkede evliliğe alternatif olarak görülen bu birliktelikler hukuken belli ölçüde korunmakta iken ülkemizde hukuken ve sosyal olarak kabul görmemektedir. Bu nedenle tercih edilen konu incelenmeye değer görülmüştür.

Ülkemizde evlilik benzeri beraberlikler sosyal bir gerçek olmakla birlikte hukuksal korumadan yoksundur ve bu durum ciddi mağduriyetler yaratmaktadır. Bu birlikteliklerde bireylerin hukuksal problemlerinin yanında ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan da olumsuzluklarla karşılaştıkları görülmektedir. Bu bildirinin amacı evlilik benzeri birlikte yaşam modellerini tercih eden bireylerin hukuki ve sosyolojik durumlarını ele alarak toplumsal cinsiyet bağlamında değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Evlilik benzeri birlikte yaşam modelleri, feminist hukuk.

DÜZELTME: KAYNAKÇA EKLENMELİ

TEST COPY

THE EFFECT OF HEALTH REPORTS ON THE TERMINATION OF EMPLOYMENT AGREEMENTS

Eda KARAÇÖP[38]

An employment relationship is basically a contractual relationship whereby an employee undertakes to work in compliance with the orders and instructions of an employer and, in return, the employer agrees to pay to the employee. In order to perform a work, the employee should have the necessary skills and knowledge and be competent in this respect. Competence is regarded as professional and physical competence. In this context, employees' being in a state of complete well-being spiritually, socially and physically is closely related with their competence to duly fulfill their duty to perform a work since health of employees makes a direct impact on the employment relationship and the efficiency thereof.

In this extent, the law stipulates that, on certain conditions, the employment agreement of an employee who has a physical incompetence due to health problems can be terminated. The incompetence arising from health problems can both constitute a just cause and be regarded as a valid cause for the termination of the employment agreement. The Labour Law no. 4857 regulates the immediate termination of an employment agreement for health-related reasons in the presence of certain condititions which are separate from yet in parallel with each other for employees and employers. Similarly, Article 18 of the Labour Law stipulates that incompetence can be regarded as a valid cause. In case of termination for valid cause, the adverse impacts of the health problem in the progress of the work are taken into consideration. In the reasoning of the article containing the examples of incompetence; employees' obtaining health reports frequently or sickness which does not make employees disabled to work at a degree not constituting a just cause but affecting the performance of the work is stipulated as a valid cause for termination.

This study aims to identify the effect of an employee's health condition, which is the intersection point of the science of medicine and the labour law, on the termination of an employment agreement. In this extent, the effect of an employee's incompetence determined by means of health reports on the working life has been analyzed within the scope of termination of employment contracts, by utilizing national regulations, the definitions of the World Health Organization and the Appeal Court decisions.

Keywords: Termination of Employment Agreement, Physical Incompetence, Health Problems, Just Cause, Valid Cause.

TEST COPY

[38] Ph.D., Dokuz Eylül University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Division of Labour Economics and Industrial Relations, Department of Labour and Social Security Law, Research Assistant, edakaracop@gmail.com

SAĞLIK RAPORLARININ İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİNE ETKİSİ

1 Giriş

İş sözleşmesi bağımlılık unsuru çerçevesinde işçinin iş görme edimini yerine getirmesi karşılığı işverenin işçiye ücret ödemesi ile kurulan sözleşmesel ilişkiyi ifade etmektedir. İşçinin iş görme edimini yerine getirebilmesi için yeterli olması önemli bir unsurdur. Yeterlilik genel olarak bir işin yerine getirilebilmesi için gerekli olan sağlığa, yeteneğe ve bilgiye sahip olmayı ifade eder. İşçi işi görürken fiziki olarak da yeterli olmalıdır. Fiziki yeterliliğin başında işçinin işi yapabilecek sağlığa sahip olması gelmektedir. Bu yönüyle ruhsal, sosyal ve bedensel sağlık ile çalışma hayatı yakın ilişki içindedir.

Çalışmanın amacını da tıp bilmiyle iş hukukunun kesişim noktasını oluşturan işçinin sağlık durumunun iş sözleşmesinin sona ermesindeki etkisinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu kapsamda öncelikle yetersizlik kavramı ile fesih kavramları tanımlanacak, işçinin sağlık problemlerinin tespiti ile iş ilişkisinin sona ermesindeki etkisi değerlendirilecektir. Değerlendirme yapılırken ulusal mevzuat, Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımları ile Yargıtay kararlarından yararlanılacaktır.

Sağlık raporları iş ilişkisinin bir çok aşamasında etkili olmaktadır. Bu yönüyle konunun genişliği dikkate alınmış ve kapsam sınırlaması yapılmıştır. İşçinin sağlık problemleri sonucu ortaya çıkan fiziki yetersizliği ve bunun sonucunda iş sözleşmesinin feshi ise çalışmanın genel kapsamını oluşturmaktadır.

2 Yetersizlik Kavramı ve Fesih Kavramı

İşçinin sağlık raporlarının iş sözleşmesinin feshine etkisi değerlendirilirken öncelikle yetersizlik ve fesih kavramlarının açıklanması gerekmektedir. Yetersizlik kavramı genel olarak yeterlilik ile açıklanmaktadır. Yeterlilik ise bir şeyin meydana getirilmesi için gerekli şartlara sahip olmayı ifade etmektedir. Yetersizlik de bu şartlardan biri veyahut birkaçının eksikliğini ifade eder.

2.1 Yetersizlik

İş hukukunda yeterlilik işçinin işin yapılması için gerekli olan şartlara sahip olması olarak tanımlanmaktadır. İşçinin yetersizliği ise beceri, bilgisi, performansı bakımından işçinin çalışabilmesi için aranan şartları haiz olmamasıdır. Yetersizlik mesleki olabileceği gibi fiziki de olabilir. Mesleki yetersizlik işçinin veriminin düşük olmasını ifade etmekteyken; fiziki yetersizlik işçinin sağlığı, yaşı gibi hususlar bakımından yetersizliğine ilişkindir.

Düya Sağlık Örgütü sağlığı, hastalık veya sakatlığın olmaması durumu yanında bedenen, ruhen ve sosyal olarak tam bir refaha sahip olma durumu şeklinde tanımlamaktadır[39] (Yamakoğlu, 2016: 27-28). Kişinin ruhsal, bedensel ve sosyal olarak sağlıklı olmaması çalışma ilişkisini doğrudan etkiler ve bu yönüyle işçinin sağlığı fiziki yetersizliği kapsamında değerlendirilmektedir.

[39] http://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd48/basic-documents-48th-edition-en.pdf#page=1, 05.09.2019

TEST COPY

2.2 Genel olarak Fesih

Genel olarak fesih tek taraflı irade beyanıyla iş ilişkisini sona erdiren bozucu yenilik doğuran hak olarak tanımlanmaktadır (Çelik vd., 2017:418, Savaş, 2012:24). Fesih karşı tarafa ulaştığı anda sonuç doğurur (Süzek, 2014:510). 4857 sayılı İş Kanunu *("**İş Kanunu**")* feshi iki çeşitte düzenlemektedir. Bunlardan ilki süreli fesih olarak adlandırılmakta ve hem işçi hem de işveren için iş ilişkisinin ihbar sürelerine uyulmak suretiyle feshini öngörmektedir. İkinci fesih türü ise haklı nedenle derhal iş sözleşmesinin feshidir. Haklı fesih nedenleri İş Kanunu'nda hem işveren hem de işçi için öngörülmüştür. Bu hallerin varlığında iş ilişkisinin devamı her iki taraf açısından da beklenemeyeceğinden fesih derhal sonuç doğurmaktadır.

3 İşçinin Sağlık Problemleri Sonucu Ortaya Çıkan Yetersizliği

İş Kanunu'nda çalışma hayatına etkisi dikkate alınarak sağlık problemlerinin söz konusu olması durumunda iş sözleşmesi taraflarının fesih haklarını düzenleyen hükümler öngörülmüştür. İş Kanunu'nun 24. maddesinin 1. fıkrasında işçi için sağlık problemlerinin haklı neden oluşturduğu durumlara yer verilmişken; 25. maddenin 1. fıkrasında da işveren bakımından işçinin sağlık problemlerinin hangi durumlarda haklı nedenle fesih gerekçesi olabileceği düzenlenmektedir. Yine İş Kanunu'nun 18. maddesinde işçinin sağlık durumuun bazı şartların varlığında yetersizlik kapsamında geçerli nedenle fesih sonucu doğuracağı hüküm altına alınmıştır.

3.1 Haklı Nedenle Fesihte

İş Kanunu m.24/1 uyarınca işçi söz konusu *"işin yapılması sağlığı ve yaşayışı için tehlike olursa"* veya *"sürekli olarak yakından ve doğrudan görüştüğü işveren veya bir başka işçi bulaşıcı yahut işi ile bağdaşmayan bir hastalığa tutulmuşsa"* iş sözleşmesini derhal feshedebilir. Doktrinde saçkıran hastalığı işçinin işiyle bağdaşmayan hastalığa örnek olarak verilmektedir (Demir, 2018:400). Aynı şekilde işveren de m.25/1 uyarınca, *"işçinin kastından veya derli toplu olmayan yaşayışından yahut içkiye düşkünlüğünden doğacak bir hastalığa yakalanması veya engelli hâle gelmesi durumunda, bu sebeple doğacak devamsızlığın ardı ardına üç iş günü veya bir ayda beş iş gününden fazla sürmesi"* veya *"işçinin tutulduğu hastalığın tedavi edilemeyecek nitelikte olduğu ve işyerinde çalışmasında sakınca bulunduğunun Sağlık Kurulunca saptanması durumunda"* iş sözleşmesini haklı nedenle feshedebilmektedir. İlgili hükme sadece işçinin kastı ile sebep olduğu hastalık hali girmektedir (Mollamahmutoğlu vd., 2014: 741-742). Aids, kanser hastalıkları ve psikoz grubundan olan ruhsal bozukluklar Yargıtay kararlarında tedavi edilemeyen hastalıklar olarak yer almaktadır[40] (Ertürk, 2002:2-3; Sümer, 2007: 68).

Bunun dışında, işçinin kendi kusurundan kaynaklanmayan hastalık, kaza, doğum ve gebelik hallerinde devamsızlığının bildirim sürelerini altı hafta geçmesi durumunda işveren işçinin iş sözleşmesini haklı nedenle feshedebilecektir[41]. Öngörülen dönemde iş sözleşmesi askıdadır (Süzek, 2014: 687). Yine işçi psikolojik tacizinden kaynaklı bir hastalığa yakalanmış ve süre şartını gerçekleştirmişse, işverenin haklı nedenle fesih hakkı bu durum için söz konusu olmayacaktır (Zeytinoğlu, 2016: 156).

3.2 Geçerli Nedenle Fesihte

[40] Yarg. 9. HD., 09.04.2007, 2006/35881 E., 2007/9896 K.; Yarg. 9. HD., 11.05.2009, 2008/400 E., 2009/12975; Yarg. 9. HD., 27.04.2011, 2009/10573 E., 2011/12502 K.
[41] Yarg. 9. HD., 21.12.2011, 2009/31114 E., 2011/49075 K.

TEST COPY

İşçinin sık sık hastalanması, işini gerektirdiği şekilde yapmasını devamlı suretle engelleyen hastalığa tutulması halleri ise geçerli fesih nedenlerinde yetersizliğe örnek olarak İş Kanunu'nun 18. maddesinin gerekçesinde yer almaktadır. İşçinin sık sık rapor alması ise davranışlarından kaynaklanan geçerli sebep olarak ifade edilmektedir. Sağlık raporları yahut hastalık halinin geçerli fesih nedeni olarak kabulü ancak işyerinde olumsuzluklara yol açması ve işin normal işleyişine zarar vermesi halinde mümkündür (Odaman, 2003: 30; Keser, 2016: 162).

4 Sonuç

Sağlık raporları ve işçinin hastalığı genel olarak iş sözleşmesinin feshine konu olabilmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus fesih hakkı doğuran bir rapor halinin mevcut olup olmadığının belirlenmesi ve akabinde durumun haklı nedenle fesih mi yoksa geçerli nedenle fesih kapsamında mı değerlendirileceğinin belirlenmesidir. Belirleme yapılırken devamsızlık süresi, işçinin raporlarına konu hastalığı ve iş ile işyerindeki etkisinin boyutunun dikkate alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sözleşmesinin Feshi, Fiziki Yetersizlik, Sağlık Problemleri, Haklı Neden, Geçerli Neden.

Kaynakça

Çelik, Nuri., Caniklioğlu, Nurşen. ve Canbolat, Talat. (2017). *İş Hukuku Dersleri*, İstanbul: Beta Yayınevi.

Demir, Fevzi. (2018). *İş Hukuku ve Uygulaması*, İzmir:Albi Yayınları.

Ertürk, Şükran. (2002). "İşçinin İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Hastalık ve Özellikle Aids Hastalığı Sebebiyle Feshedilmesi ve Sonuçları", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 4, Sayı:2: ss. 1-25.

Keser, Hakan. (2016). *İş Sözleşmesinin Bildirimli Feshinde Geçerli Sebep*, İstanbul:Seçkin Yayıncılık.

Mollamahmutoğlu, Hamdi., Astarlı, Muhittin. ve Baysal, Ulaş. (2014). *İş Hukuku*, Ankara:Turhan Kitabevi.

Odaman, Serkan. (2003). "Fransız Hukukunda ve Türk Hukukunda İşçinin Davranışları Açısından Geçerli Sebep-Haklı Sebep Ayrımı", *Prof. Dr. Kamil Turan'a Armağan, İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, Cilt:7, Sayı:2: ss. 2-21.

Savaş, Fatma Burcu. (2012). *İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Haklı Nedenle Feshi*, İstanbul: Beta Yayınevi.

Sümer, Haluk Hadi. (2007).

Süzek, Sarper. (2014). *İş Hukuku*, İstanbul:Beta Yayınevi.

Yamakoğlu, Efe. (2016). *İşverenin İşyeri Hekimi Ve İş Güvenliği Uzmanı Çalıştırma Yükümlülüğü*, İstanbul: Seçkin Yayınları.

Zeytinoğlu, Emin. (2016). "4857 Sayılı Yasada İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Sağlık Nedenlerine Dayanılarak Haklı Nedenle Feshi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:15, Sayı:30: ss. 149-162.

TEST COPY

ABD'NİN "SIFIR TOLERANS" POLİTİKASI: BİR "SUÇ" OLARAK İLTİCA VE GÖÇ

Segâh TEKİN[42]

Günümüzde ABD-Meksika sınırı, yalnızca Meksika ve Orta Amerika ülkelerinden ABD'ye çeşitli nedenlerle göç etmek veya sığınmak isteyenler için değil Afrika, Asya ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelerek ABD'ye iltica etmek isteyenler için bir geçiş noktasıdır. ABD yönetimi, Meksika ile olan sınırını XX. yüzyılın başlarından bu yana çeşitli dönemlerde insan ve hayvan geçişini engellemek gibi nedenlerle belirli noktalarda bariyerle kapatmıştır. Meksika'dan ABD'ye yasa dışı girişleri önlemek amacıyla sınıra duvar örülmesi projesi 1990'larda başlatılmıştır. Nisan 2018 itibariyle ise ABD-Meksika sınırında uygulanmaya başlanan "Sıfır Tolerans" politikası, sınırı yasal olmayan yollardan geçerek ABD'ye giriş yapan tüm yabancıların göz altına alınmalarını ve sınır dışı edilmeleri talebiyle mahkemeye sevk edilmelerini öngörmektedir. Yetişkinlerin çocuklarla birlikte ABD'ye giriş yaptığı durumlarda, çocukların yaşları kaç olursa olsun göz altına alınan yetişkinlerden ayrı tutularak gözetim merkezlerine konulmaları kararlaştırılmıştır. Temel insan haklarının yanı sıra iltica hakkını ve çocuk haklarını göz ardı eden bu politika, ABD içinden ve dışından çeşitli kesimlerin tepkisini çekmiştir. Bu çalışma; ABD'nin Meksika sınırında sığınmacılara ve düzensiz göçmenlere yönelik olarak uyguladığı "Sıfır Tolerans" politikasını nedenleri, ortaya çıkışı ve halihazırdaki sonuçları açısından değerlendirmektedir. Çalışma, ülkenin "Sıfır Tolerans" politikasının iltica hakkına ve göç yönetimine yönelik uluslararası ve ulusal düzeydeki hukuki düzenlemeler yerine ülke içi siyasal yapının dinamikleri ve iç politikadaki gelişmeler ile ulusal ekonomi ve güvenlik politikaları bağlamında şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sıfır Tolerans Politikası, ABD, Meksika, Çocuk, İltica, Göç

İNGİLİZCE ABSTRACT, İNGİLİZCE BAŞLIK VE KAYNAKÇA EKLENMELİ

TEST COPY

[42] Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, segahtekin@gmail.com

TAX PURSUE AND TAXATION OF YOUTUBERS

Orçun AVCI[43]

1 Introduction

Nowadays, with the rapid spread of internet access, it is observed that individuals spend most of their time on the internet. YouTube, a video sharing site, is one of the platforms in which individuals show great interest. With the growing number of YouTube users, the advertising market has been showing great growth in recent years. The nature of the earnings of YouTubers who upload content to YouTube and who follow YouTubers and watch their videos have started to be crucial. In this study; the earning of YouTubers, the type of earning and tax follow-up are evaluated.

2 Concept of YouTuber and Earning through YouTube

YouTube is one of the most recognized video sharing sites. YouTube was founded in 2005 in the United States by three former PayPal employees Jawed Karim, Chad Hurley and Steve Chen to watch the programs they missed on television (Lister et. al., 2009: 226). Through YouTube, standard web browsers and an average internet speed are used to upload and view videos for people who don't have a lot of technical knowledge (Burgess & Green, 2018: 6).

The concept of YouTubers is defined natural persons who produce video content to be broadcast on video sharing platforms and receive certain advertising revenues as a result of determining the watching ratio of these videos (Yıldız, 2019). YouTube's reach to large audiences, the presence of YouTubers who broadcast videos in different fields attracts the attention of commercial, agricultural and professional owners who want to advertise their brands (Uçar, 2019: 139). Companies that want to reach the consumer in line with the opportunities offered by YouTube, in fact, lead to a new profit without realizing it. Companies that want to evaluate the operational cost minimization offered by YouTube (brands leading to product differentiation) prefer to advertise to reach a large number of customers via the internet. Content producers, namely YouTubers, have tried to maximize the number of followers and views through their exceptional content which they upload to the YouTube platform and ultimately aim to get ads in the videos upload. At this point, YouTube has an effect on advertisers, bringing together brands that want to advertise by acting as a market maker, and Youtubers who want to get ads in their videos and ultimately generate revenue. This activity of the YouTube platform, in turn, leads to an essentially profit share (Yıldız, 2019).

JUST COPY

[43] Assist. Prof. PhD, Aksaray University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Public Finance, orcun.avci@outlook.com

3 Taxation and Type of Earnings through YouTube

The determining type of earnings of natural persons namely YouTubers via YouTube is controversial under the Income Tax Law No. 193. According to article 1 of the Income Tax Law; *"Income of natural persons is subject to income tax. Income is the net amount of earnings and revenue of a natural person during a calendar year."* The elements of income are 7 items in article 2 of the related law. Therefore, the income included in these types of income is the subject of income tax. carrying out further activities with this activity, video monitoring condition of withdrawal abroad in Turkey, such as the case when under the age of 18 will not prevent the taxation of income obtained (Uçar, 2019: 150).

We deal with an important distinction in the taxation of the earnings of YouTubers. If a YouTuber or an individual, on his own, is connected to an employer and without a commercial organization to create a content by putting out his labor, the element of labor rather than capital will be at the forefront. With a different discourse, content producers construct the content in their own imagination and produce an original work. Therefore, the gain from this content, which reaches a certain popularity and reaches a sufficient number of views, is not a commercial earning but a self-employment income. YouTubers will also meet the requirement of regularity by publishing content multiple times at a random time. Consequently, producers of such content will be subject to tax in accordance with the provisions of the Income Tax Law on self-employment income. From a different perspective, content producers who want to make a profit through YouTube, if they use a variety of shooting equipment or video shooting techniques in their content or receive services such as editing, montage, dubbing, effects from the will of people or institutions with different areas of expertise and the capital element will come to the forefront. In addition, the content producer channel, with the motive of earnings, loads more than one content. In this way, the continuity element, labor-capital element and earning element will be realized in determining the commercial earning. As a result, the acquired income; will be subject to tax in accordance with the provisions of commercial income, and even if there is no profit, a taxpayer shall be established and a declaration shall be made in accordance with article 85 of the Income Tax Law (Yıldız, 2019).

4 Tax Pursue of YouTubers

Internet advertising space on their pages, videos or enters into pulling their software with mobile applications from Turkey, followed by both the Presidency of Revenue Administration everyone who generate advertising revenue from different countries around the world. The administration, which acts very sensitive in this regard, tries to collect the income tax from the taxpayers through a strict follow-up mechanism.

5 Conclusion

The methods of earning changes with technological development. YouTubers are also part of this change and transformation. Especially in print and visual media, YouTubers' earnings are increasing with each passing day. This situation brings to mind the question of the declaration of earnings and the type of earnings which they gain. It is generally considered as a commercial earning because the capital element is dominant. However, non-taxation of these income, which is in the scope of commercial earning, with the withholding method, jeopardizes the collection of tax receivables. The start of tax follow-up on this platform, which includes high amounts, shows that the tax administration attaches importance to this issue. However, legal regulations are required to ensure effective taxation of the earnings of YouTubers.

TEST COPY

Keywords: YouTuber, Earnings of YouTubers, Taxation of YouTubers.

YOUTUBER'LARIN VERGİLENDİRİLMESİ VE VERGİ TAKİBİ

1 Giriş

Günümüzde internet erişiminin hızla yayılması ile birlikte bireylerin vaktinin çoğunu internette geçirdikleri gözlemlenmektedir. Video paylaşım sitesi olan YouTube da, bireylerin yoğun ilgi gösterdiği platformlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Günden güne kullanıcısı artan YouTube ile reklam pazarı son yıllarda büyük bir gelişim göstermektedir. YouTube'a içerik yükleyen ve yüklediği içerikleri ile belirli izlenme ve takipçi sayısına ulaşıp kazanç elde eden YouTuber'ların elde ettikleri kazancın mahiyeti önem arz etmeye başlamıştır. Çalışmada; YouTuber'ların kazanç elde etmesi, elde edilen kazancın türü ve yürütülen vergi takibi değerlendirilmiştir.

2 YouTuber'lık Kavramı ve YouTube Aracılığıyla Kazanç Elde Etme

YouTube, en çok tanınan video paylaşım sitelerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. YouTube, 2005 yılında üç eski PayPal çalışanı olan Jawed Karim, Chad Hurley ve Steve Chen tarafından televizyonda kaçırdıkları programları, yeniden izlemek için Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulmuştur (Lister vd., 2009: 226). YouTube aracılığı ile, standart web tarayıcıları ve ortalama bir internet hızı kullanılarak, çok fazla teknik bilgiye sahip olmayan kişilerin video yüklemeleri, yayınlamaları ve görüntülemeleri sağlanmıştır (Burgess & Green, 2018: 6).

YouTuber'lar; video paylaşım platformlarında yayınlanmak üzere video içerikleri üreten, bu videoların izlenme oranlarının tespiti sonucunda belirli reklam gelirleri elde eden gerçek kişiler şeklinde tanımlamaktadır (Yıldız, 2019). YouTube'un geniş kitlelere ulaşması, farklı alanlarda video çeken ve yayınlayan YouTuber'ların bulunması, kendi markalarının reklamını yapmak isteyen ticari, zirai ve mesleki faaliyet sahiplerinin de dikkatini çekmektedir (Uçar, 2019: 139). YouTube'un sunduğu imkânlar doğrultusunda tüketiciye ulaşmak isteyen firmalar, aslında farkında olmadan yeni bir kazanç elde etme yolu açmaktadır. YouTube'un sunduğu işlemsel maliyet minimizasyonunu değerlendirmek isteyen firmalar (ürün farklılaştırmasına giden markalar), internet kanalıyla çok sayıda müşteriye ulaşmak adına reklam verme yolunu tercih etmektedirler. İçerik üreticileri yani YouTuber'lar ise, YouTube platformuna yükledikleri sıra dışı içerikleri sayesinde takipçi ve izlenme sayılarını maksimize etme ve sonuçta yükledikleri videoların içinde reklam alma çabası içindedirler. İşte tam da bu noktada YouTube devreye girmekte, sanki bir piyasa yapıcısı gibi hareket ederek reklam vermek isteyen markalarla, yükledikleri videoların içinde reklam yayınlatmak ve de sonuçta bir gelir elde etmek isteyen Youtuber'ları bir araya getirmektedir. YouTube platformunun bu faaliyeti ise, özünde bir kazanç paylaşımına yol açmaktadır (Yıldız, 2019).

3 YouTube Aracılığıyla Elde Edilen Kazancın Türü ve Vergilendirilmesi

YouTube üzerinden içerik paylaşımı yöntemiyle kazanç elde eden gerçek kişilerin yani diğer bir ifadeyle YouTuber'ların kazançlarının 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu bakımından hangi kazanç türüne girdiği tartışma konusu olmaktadır. Gelir Vergisi Kanunu'nun 1.

TEST COPY

maddesine göre; *"Gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tâbidir. Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır."* Gelirin unsurları ise, ilgili Kanun'un 2. maddesinde 7 bent halinde belirlenmiştir. Dolayısıyla söz konusu kazanç türlerine dâhil olan gelirler, gelir vergisinin konusuna girmektedir. Bu faaliyetin başkaca faaliyetler ile yürütülmesi, videoların Türkiye'de izlenmesi şartıyla yurt dışında çekilmesi, 18 yaşından küçük olunması gibi durumlar elde edilen kazancın vergilendirilmesine engel olmayacaktır (Uçar, 2019: 150).

YouTuber'ların elde ettiği kazancın vergilemesinde önemli bir ayrım ile karşılaşmaktayız. Eğer YouTuber; bireysel olarak, kendi başına bir işverene bağlı ve ticari bir organizasyon kapsamında olmadan emeğini ortaya koyarak bir içerik oluşturuyorsa sermayeden ziyade emek unsuru ön planda olacaktır. Farklı bir söylem ile içerik üreticileri kendi hayal dünyalarında söz konusu içeriği kurgulamakta ve sonunda ortaya özgün bir eser ortaya koymaktadırlar. Dolayısıyla belirli bir popülariteye ulaşıp yeterli izlenme sayılarına ulaşan bu içerik nedeniyle elde edilen kazanç ticari kazanç olmayıp serbest meslek kazancı olacaktır. YouTuber'lar rastgele bir zamanda birden çok kez içerik yayınlamakla mutadlık şartını da yerine getirmiş olacaklardır. Neticede bu şekilde kazanç sağlayan içerik üreticileri Gelir Vergisi Kanunu'nun serbest meslek kazancına dönük hükümlerine göre vergiye tabi olacaktır. Başka bir açıdan bakarsak, YouTube vasıtasıyla kazanç elde etmek isteyen içerik üreticileri, eğer oluşturdukları içeriklerde çeşitli çekim ekipmanları veya video çekim teknikleri kullanırlarsa ya da değişik uzmanlık alanına sahip kişi veya kurumlardan kurgu, montaj, dublaj, efekt gibi hizmetleri alırlarsa yapılan faaliyette sermaye unsuru ön plana geçecektir. Ayrıca içerik üreticisi kanalında, kazanç elde etme güdüsüyle hareket ederek birden fazla içerik yüklemektedir. Böylece ticari kazancın tespitinde aranan süreklilik unsuru, emek-sermaye unsuru ve kazanç sağlama unsuru gerçekleşmiş olacaktır. Sonuç olarak iktisap edilen kazanç; ticari kazanç hükümlerine göre vergiye tabi olacak, kazanç elde etmese bile mükellefiyet tesis edilip, Gelir Vergisi Kanunu'nun 85. maddesi gereğince beyanname verilecektir (Yıldız, 2019).

4 YouTuber'ların Vergi Takibi

İnternette kendi sayfasına reklam alan, video çekerek veya kendi yazılımı olan mobil uygulama ile hem Türkiye'den hem de dünya genelindeki farklı ülkelerden reklam geliri elde eden herkes Gelir İdaresi Başkanlığı'nın takibine girmektedir. Bu konuda oldukça hassas davranan idare, sıkı takip mekanizması ile mükelleflerden gelir vergisini tahsil etmeye çalışmaktadır.

5 Sonuç

Teknolojik gelişim ile birlikte kazanç elde etme yöntemleri değişmektedir. YouTuber'lar da bu değişim ve dönüşümün bir parçasıdır. Özellikle yazılı ve görsel medyada sıkça karşımıza çıkan YouTuber'ların kazançlarının her geçen gün arttığı göze çarpmaktadır. Bu durum beraberinde elde ettikleri kazancın beyanı ve hangi kazanç türüne girdiği sorusunu akla getirmektedir. Genellikle ticari kazanç olarak değerlendirilmesinin sebebi, sermaye unsurunun baskın olmasındandır. Ancak, ticari kazanç kapsamında olan bu gelirlerin stopaj yöntemi ile vergilendirilmemesi, vergi alacağının tahsilini tehlikeye düşürmektedir. Yüksek meblağların yer aldığı bu platform konusunda vergi takiplerinin başlaması ise, vergi idaresinin bu konuyu önemsediğini göstermektedir. Fakat, YouTuber'ların kazancı konusunda etkin bir vergilendirmenin sağlanabilmesi adına yasal düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

TEST COPY

Anahtar Kelimeler: YouTuber, YouTuber'ların Kazancı, YouTuber'ların Vergilendirilmesi.

Kaynakça

Burgess, Jean & Green, Joshua (2018). *YouTube: Online Video and Participatory Culture*, Digital Media and Society Series, United Kingdom: Polity Press.

Lister, Martin, Dovey, Jon, Giddings, Seth, Grant, Iain & Kelly, Kieran (2009). *New Media: A Critical Introduction*, New York: Routledge.

Uçar, Hüseyin (2019). "Youtuber'ların Vergilendirilmesi", *Vergi Raporu Dergisi,* 233(2), ss. 136-151.

Yıldız, Yiğit (2019). "YouTuber'lık Faaliyetinin Türk Vergi Kanunları Karşısındaki Durumu", *E-Yaklaşım Dergisi,* 321(9), https://uye.yaklasim.com/magazinecontent.aspx?id=33388, (02.09.2019).

TEST COPY

SOME THOUGHTS ON THE FUTURE OF INTERNATIONAL DISPUTE RESOLUTION MECHANISMS

Süleyman DOST[44]

Abstract

As a rule, the disputes arising in the jurisdiction of a state are resolved by the judicial mechanisms established by that state and the decision is exercised. However, the solution of international disputes is not so easy. Because there is no centralized authority in the international arena and no authority and judiciary to implement these rules. For this reason, various mechanisms have been established for the solution of international disputes over time.

It is possible to divide these mechanisms into two groups to achieve international justice. The first one is the classical jurisdiction mechanisms of public law, such as the International Court of Justice or the International Criminal Court. The second one is the mechanisms of solution of international trade and investment disputes which predominate as private law. The judiciary mechanisms that make up this second group are more successful and dynamic and have been established according to the win-win principle. In this notification, the main international dispute resolution mechanisms in the world and a projection about their future will be tried to be kept.

Keywords: International disputes, international jurisdiction, international courts, arbitration, mediation

ULUSLARARASI UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM MEKANIZMALARININ GELECEĞİ ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER

Bir devletin yetki alanında ortaya çıkan uyuşmazlıklar kural olarak o devletin kurmuş olduğu yargı mekanizmaları eliyle çözülür ve karar icra edilir. Ancak uluslararası nitelikli uyuşmazlıkların çözümü, bu kadar kolay olmamaktadır. Çünkü uluslararası alanda merkezi bir kural koyucu ve bu kuralları uygulayacak bir otorite ve yargı organı yoktur. Bu nedenle zaman içerisinde uluslararası uyuşmazlıkların çözümü için çeşitli mekanizmalar oluşturulmuştur.

Uluslararası adaletin sağlanması için oluşturulan bu mekanizmaları iki gruba ayırmak mümkündür. İlki Uluslararası Adalet Divanı veya Uluslararası Ceza Mahkemesi gibi kamu hukuku niteliği ağır basan klasik nitelikteki yargı mekanizmalarıdır. İkincisi ise tahkim ve arabuluculuk gibi özel hukuk niteliği ağır basan uluslararası ticaret ve yatırım uyuşmazlıkları çözüm mekanizmalarıdır. Bu ikinci grubu oluşturan yargı mekanizmaları daha başarılı ve dinamik olup, kazan kazan ilkesine göre kurulmuştur. İşbu bildiride dünyadaki başlıca

[44] Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, suleyman.dost@hotmail.com

TEST COPY

uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmaları ve geleceğine ilişkin bir projeksiyon tutulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası uyuşmazlık, uluslararası yargı, uluslararası mahkemeler, tahkim, arabuluculuk

Kaynaklar

Acer, Yücel - Kaya, İbrahim, *Uluslararası Hukuk Temel Ders Kitabı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, (5. Baskı), 2014.

Akçapar, Burak, "Birleşmiş Milletler deniz Hukuku Sözleşmesi'nde Deniz Hukuku Uluslararası Mahkemesi", *AÜSBF Dergisi*, Cilt: 51, Sayı: 1, 1986, (s. 19-42).

Akpınar, Burcu Güçlü, "Uluslararası Hukuk Çerçevesinden Arktik Güvenliği Politikalarının Analizi: Rusya ve ABD Örneği" *Savunma Bilimleri Dergisi*, The Journal of Defense Sciences, Kasım/Nov 2017, Cilt/Volume 16, Sayı/Issue 2.

Aksar, Yusuf, *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk-II*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.

Born, Gary, "A New Generation Of International Adjudication", *Duke Law Journal*, Vol. 61, Number. 4, January-2012.

Boyle, Kevin, "The European Experience: The European Convention On Human Rights", *VUWLR*, Vol. 40, 2009.

Bozkurt, Enver - Kütükçü, Mehmet Akif / Poyraz, Yasin, *Devletler Hukuku*, Yetkin Yayınları, (8. Baskı), Ankara, 2015.

Dinçkol, Abdullah, "Kopenhag Kriterlerinin Türk Pozitif Hukuku'na Etkileri", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl: 5, Sayı: 10, Güz-2006/2, (s. 25-48).

Doğan, İlyas, *Devletler Hukuku*, Astana Yayınları, Ankara, 2015.

Erdal, Muhammed, "Uluslararası Uyuşmazlıkların Barışçıl Çözümüne İlişkin Bir Müessese: Sürekli Hakemlik Mahkemesi", *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, s. 2871-2892.

Gülgeç, Yahya Berkol, Uluslararası Adalet Divanı'nın Yargı Yetkisi ve Yargı Yetkisini Genişletme Çabalarının Eleştirisi, *TBB Dergisi*, Sayı: 117, 2015.

Keller, Linda M., "Achieving Peace With Justice: The International Criminal Court and Ugandan Alternative Justice Mechanisms", *Connecticut Journal of International Law*, Vol:23, 2008.

Kienlen, Pauline, "International Justice v. Local Peace - Case Study of the Impact of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia on the Reconciliation Process in the Balkans", *Vienna Journal on Internatioanl Constitutional Law*, Vol. 5, 2011, (s. 632-696).

Lu, Bingbin, "Reform of the International Court of Justice: A Jurisdictional Perspective, *Perspective*, Vol: 5, No: 2, June-2004.

Murphy, Sean D., *Principles of International Law*, Thomson-West, 2006.

Pazarcı, Hüseyin, *Uluslararası Hukuk*, Turhan Kitabevi, Ankara, (Gözden Geçirilmiş 14. Bası), 2015.

Posner, Eric A., "The Decline of the International Court of Justice", The Law School of University of Chicago, *Public Law and Legal Theory Working Paper:81*, December-2004, http://www.law.uchicago.edu/Lawecon/index.html (Erişim tarihi: 15.10.2019).

Schabas, William A., "The Banality of International Justice", *Journal of International Criminal Justice*, Vol. 11, 2013, (s. 545-551).

Sur, Melda, *Uluslararası Hukukun Esasları*, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015.

TEST COPY

Tams, Christian J., The Development of International Law by the International Court of Justice, *British yearbook of international law*, Christian J. Tams & James Sloan (eds), Vol. 84/1, 2017, s. 351-354. https://ssrn.com/abstract=3086269 veya http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3086269 (Erişim tarihi: 15.02.2019).

TEST COPY

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ KANUNU: GETİRDİĞİ YENİLİKLER, UYGULAMADA YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ayşe Nur KARAYEL[45], Süleyman DOST[46]

Türkiye, coğrafi konumu ve diğer sebeplerle çok sayıda yabancının geldiği bir ülkedir. Yasal olarak Türkiye'de bulunan yabancıların ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için çalışmak zorunda oldukları bir gerçektir. 2011 yılından itibaren değişen şartlar, ülkemize giriş yapan yabancı sayısındaki önceden tahmin edilemeyen artış, yabancı yatırım ve nitelikli yabancı işgücünü çekme politikalarında mevcut düzenlemelerin yetersiz kalması gibi nedenlerle, 28 Temmuz 2016 tarih ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu kabul edilmiş ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu bildiride öncelikle, Uluslararası İşgücü Kanunu'nun getirdiği yenilikler kapsamında, uluslararası işgücü politikası, ön izin şartı ve turkuaz kart incelenmiştir. Ardından Kanun'un uygulanmasında, uygulama birliğinin sağlanması, idari para cezalarının caydırıcılığı, uluslararası işgücü politikası, nitelikli yabancı işgücü çekilmesi, vatandaş istihdamının korunması, çalışma izni başvurularının değerlendirilmesi gibi konularda ortaya çıkan bazı sorunlar örneklerle ele alınmıştır. Uygulamada ortaya çıkan bu sorunlara çözüm bağlamında, uygulama yönetmeliğinin en kısa sürede çıkarılması, yabancıların çalışma izni başvurularının yapılma şeklinin değiştirilmesi, vatandaş istihdamını koruyucu politika geliştirilmesi, Kanun'da öngörülen idari yaptırımların yeniden gözden geçirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası işgücü, yabancı işçi, çalışma izni, ön izin, istihdam, işgücü politikası

DÜZELTME: İNGİLİZCE ABSTRACT, KAYNAKÇA EKLENMELİ

TEST

[45] Avukat, Adana Barosu, karayelhukuk@gmail.com
[46] Dr. Öğretim Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, suleymandost@sdu.edu.tr